

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Ž U P A N

KLASA: 334-01/17-01/07
URBROJ: 2140/01-02-17-20
Krapina, 25. rujna 2017.

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

**PREDMET: Prijedlog operativnog plana razvoja cikloturizma
na području Krapinsko – zagorske županije**

Na temelju članka 32. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, broj 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13 – pročišćeni tekst), **župan Krapinsko-zagorske županije** dana 25. rujna 2017. godine **d o n o s i**

Z A K L J U Č A K

1. Utvrđuje se Prijedlog zaključka o usvajanju Operativnog plana razvoja cikloturizma na području Krapinsko – zagorske županije.
2. Prijedlog operativnog plana razvoja cikloturizma na području Krapinsko – zagorske županije nalazi se u prilogu i čini sastavni dio ovog Zaključka, te se upućuje Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.
3. Za izvjestiteljicu zadužuje se dr.sc. Snježana Boranić-Živoder, predstavnica Instituta za turizam.

Ž U P A N
Željko Kolar

DOSTAVITI:

1. Županijska skupština,
2. Za Zbirku isprava,
3. Pismohrana.

REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA
Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu,
promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove

KLASA: 334-01/17-01/07
URBROJ: 2140/01-06-17-19
Krapina, 21. rujan 2017.

ŽUPAN
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

- PREDMET:** Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije – prijedlog za usvajanje.
- PRAVNI TEMELJ:** Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine (NN 55/13), Strateški plan Ministarstva turizma za razdoblje 2017.- 2019. godine, čl. 32. i čl. 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije („Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“ broj 13/01., 5/06., 14/09., 11/13. i 26/13. – pročišćeni tekst)
- NADLEŽNOST ZA DONOŠENJE:** Županijska skupština
- PREDLAGATELJ:** Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu, promet, komunalnu infrastrukturu i EU fondove
mr. Sanja Mihovilić, pročelnica
- IZVJESTITELJ:** mr. Sanja Mihovilić, pročelnica
Snježana Boranić-Živoder, Institut za turizam
- OBRAZLOŽENJE:**

Krapinsko-zagorska županija (u daljnjem tekstu: Županija) je temeljem javnog poziva objavljenog u okviru Programa razvoja cikloturizma na kontinentu, od strane Ministarstva turizma ostvarila potporu u iznosu od 350.000,00 kuna za projekta „Razvoj cikloturizma u Krapinsko-zagorskoj županiji“ (u daljnjem tekstu: Projekt).

Provedba Projekta će doprinijeti unapređenju turističke kvalitete i sadržaja turističkog proizvoda, stvaranju imidža destinacije usmjerene na cikloturiste i razvoju cikloturističke infrastrukture na području Županije.

Jedna od aktivnosti u realizaciji Projekta je donošenje Operativnog plana razvoja cikloturizma, kao osnovnog dokumenta na temelju kojeg bi se trebao razvijati cikloturizam u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Temeljem odobrenih sredstava od strane Ministarstva turizma, Županija je naručila izradu Operativnog plana razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije koji je izrađen je od strane Instituta za turizam Zagreb.

U postupku donošenja Operativnog plana, provedeno je, u skladu sa sa odredbama Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja općih akata Krapinsko-zagorske županije (SG KZZ 24/14), savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u razdoblju od 13. - 20. rujna 2017. godine.

Operativni plan razvoja cikloturizma Županije temelji se na obveznim elementima operativnih planova razvoja cikloturizma na području kontinentalnih županija, te sadrži osvrt na Akcijski plan razvoja cikloturizma Republike Hrvatske iz 2015. godine s opisom ostvarenih ciljeva tog plana na području Županije, analizu postojećeg stanja cikloturizma, SWOT analizu, viziju razvoja u budućnosti, standarde za razvoj cikloturističke infrastrukture te kao najvažniji dio opis mjera, odnosno konkretnih razvojnih projekata na operativnoj razini. Najvažniji dijelovi plana su: infrastrukturni projekti, trasiranje i obilježavanje na terenu prioritetnih biciklističkih ruta koje će biti prepoznatljive i zbog kojih bi turisti trebali dolaziti i boraviti u Županiji.

Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije donosi trasiranje i obilježavanje tri glavne velike rute, mjere vezane za obilježavanje i unapređenje lokalnih ruta za rekreativne i touring bicikliste, ruta i pratećih sadržaja za korisnike brdskih (MTB) bicikala te mjere vezane uz uređenje odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste. Sastavni dio Plana čine i mjere vezane uz razvoj „Bike&Bed ponude“ i ugostiteljskih sadržaja za cikloturiste, informativnih i interpretativnih sadržaja, promocijskih aktivnosti, dodatnih usluga za cikloturiste te edukacije iz područja cikloturizma, uključujući i obrazovanje certificiranih biciklističkih vodiča i pratitelja. Zaključni dio dokumenta sadrži Plan implementacije s prijedlogom vremenskog okvira prioriteta.

Temeljem iznijetog, predlaže se Županu da Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije uputi Županijskoj skupštini na razmatranje i usvajanje.

PROČELNICA
mr. Sanja Mihovilić

Prilog:

Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije.

**OPERATIVNI PLAN RAZVOJA CIKLOTURIZMA
KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE**

Zagreb, rujan 2017. godine

OPERATIVNI PLAN RAZVOJA CIKLOTURIZMA KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

Naručitelj:
Krapinsko-zagorska županija

Voditelj studije:
Prof.dr.sc Zoran Klarić

Autori:
Prof.dr.sc Zoran Klarić
Dr.sc. Snježana Boranić Živoder
Dr. sc. Goran Kos
Lidija Vrečar Mišćin, dipl.oec.

Zagreb, rujan 2017. godine

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
2. KLJUČNA OBILJEŽJA CIKLOTURIZMA.....	7
3. ANALIZA STANJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE	13
3.1. CIKLOTURISTIČKA INFRASTRUKTURA	13
3.2. CIKLOTURISTIČKE KARTE I DRUGI PROMOCIJSKI MATERIJALI I ALATI	17
3.3. OBILJEŽJA CIKLOTURISTIČKE PONUDE.....	18
3.4. PRATEĆE USLUGE ZA CIKLOTURISTE	21
3.5. CIKLOTURIZAM U POSTOJEĆIM PLANSKIM DOKUMENTIMA	23
3.6. SURADNJA DIONIKA CIKLOTURIZMA U ŽUPANIJI.....	24
4. SWOT ANALIZA.....	27
4.1. PREDNOSTI.....	27
4.2. NEDOSTACI	28
4.3. PRILIKE	29
4.4. PRIJETNJE	31
5. VIZIJA I CILJEVI RAZVOJA.....	32
6. STANDARDI ZA RAZVOJ CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI	34
7. OPERATIVNE STRATEGIJE ZA RAZVOJ CIKLOTURIZMA	43
7.1. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA RAZVOJ RUTA I CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE	43
7.2. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA RAZVOJ I PROMOCIJU CIKLOTURISTIČKOG PROIZVODA	53
7.3. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA PODIZANJE KVALITETE LJUDSKIH RESURSA.....	58
8. PLAN IMPLEMENTACIJE	61

1. UVOD

Operativni plan razvoja cikloturizma osnovni je dokument na temelju kojeg bi se trebao razvijati cikloturizam u Krapinsko-zagorskoj i ostalim županijama kontinentalnog dijela Hrvatske. Njegovu izradu iniciralo je Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, jer je na temelju prethodno izrađenih planskih dokumenata i aktualnih iskustava utvrđeno da cikloturizam predstavlja oblik turističke aktivnosti s izuzetno velikom perspektivom razvoja, osobito za turistički nedovoljno razvijeni prostor kontinentalne Hrvatske. Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije (u daljnjem tekstu Plan) temelji se na obveznim elementima operativnih planova razvoja cikloturizma na području kontinentalnih županija, koji čine sastavni dio Javnog poziva Ministarstva turizma za podnošenje zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava.

U skladu s obveznim elementima operativnih planova razvoja cikloturizma ovaj Plan sadrži Osvrt na Akcijski plan razvoja cikloturizma RH iz 2015. godine s opisom ostvarenih ciljeva tog plana na području Krapinsko-zagorske županije, analizu postojećeg stanja cikloturizma, SWOT analizu, viziju razvoja u budućnosti, standarde za razvoj cikloturističke infrastrukture te kao najvažniji dio opis mjera, odnosno konkretnih razvojnih projekata na operativnoj razini. Među njima ključno mjesto imaju infrastrukturni projekti, odnosno trasiranje i obilježavanje na terenu prioritetnih biciklističkih ruta koje će biti prepoznatljive i zbog kojih bi turisti trebali dolaziti i boraviti u kontinentalnom dijelu Hrvatske, tako i u Krapinsko-zagorskoj županiji.

U slučaju Krapinsko-zagorske županije to se odnosi na tri glavne velike rute - državnu rutu prvog reda br. 6 smjerom sjever - jug, državnu rutu drugog reda smjerom zapad - istok te kružnu županijsku rutu. Njima treba dodati i veznu rutu od Krapine do Gornjeg Macelja s odvojcima prema Trakošćanu i Ptuju u Sloveniji. Te bi rute trebale biti usklađene s važećom hrvatskom zakonskom regulativom i standardima koje inicira, donosi i predlaže organizacija ECF (Europska biciklistička federacija), ujedno i glavno tijelo u Europi zaduženo za trasiranje cikloturističkih ruta i povezivanje država Europe transnacionalnim biciklističkim rutama kroz projekt EuroVelo, kojeg je i Hrvatska član i ima svoj Nacionalni koordinacijski EuroVelo centar za Hrvatsku.

U Planu se iznose i mjere vezane za obilježavanje i unapređenje lokalnih ruta za rekreativne i touring bicikliste, ruta i pratećih sadržaja za korisnike brdskih (MTB) bicikala te mjere vezane uz uređenje odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste. Sastavni dio Plana čine i mjere vezane uz razvoj 'Bike&Bed ponude' i ugostiteljskih sadržaja za cikloturiste, informativnih i interpretativnih sadržaja, promocijskih aktivnosti, dodatnih usluga za cikloturiste te edukacije iz područja cikloturizma, uključujući i obrazovanje certificiranih biciklističkih vodiča i pratitelja. Zaključni dio dokumenta sadrži i Plan implementacije s prijedlogom vremenskog okvira prioriteta.

Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije temelji se na Akcijskom planu razvoja cikloturizma u Republici Hrvatskoj iz 2015. godine (u daljnjem tekstu: Akcijski plan), koji cikloturizam shvaća u najširem smislu kao sve oblike turističkog korištenja bicikala. Dakle, on uključuje ne samo turistička putovanja biciklom i biciklističke izlete, nego i dodatnu sportsko-rekreativnu ponudu vožnje biciklom uređenim ili neuređenim stazama, biciklističke sportske manifestacije, a vodi računa i o potrebama domicilne populacije koja koristi bicikl kao prijevozno sredstvo i sredstvo za rekreaciju.

Plan vodi računa i o činjenici da se kao glavna prepreka snažnijem razvoju cikloturizma u Hrvatskoj u cjelini pa tako i Krapinsko-zagorskoj županiji ističe mali broj biciklističkih staza i traka, loše održavanje i trasiranje ruta te njihova nepovezanost. Pritom se kao specifikum cijele Hrvatske, a dijelom i Krapinsko-zagorske županije, ističe pojava da se razvoj cikloturizma za sada većim dijelom svodi na obilježavanje ruta na postojećim cestama, uključujući i one po kojima se ponekad odvija intenzivan promet motornih vozila, a brojne rute prolaze makadamskim cestama i putevima pogodnim samo za brdske bicikle. Razvoj cikloturizma ograničavaju i slaba prateća infrastruktura (mali broj servisa za bicikla i mogućnosti najma), neopremljene atrakcije te nedovoljna promocija.

Stoga ovaj dokument predviđa stavljanje u prvi plan mjera koje teže ispunjenju glavnih ciljeva Akcijskog plana, a to su:

- Izgradnja i uređenje cikloturističkih ruta na način da udovoljavaju osnovnim kriterijima važeće domaće zakonske regulative i europskim standardima za cikloturizam (EuroVelo);
- Opremanje ruta ujednačenom prometnom i turističkom signalizacijom;
- Uređenje turističke infrastrukture kroz prilagodbu smještaja 'Bike&Bed' standardima te osiguranje potrebnih ugostiteljskih i servisnih sadržaja od interesa za cikloturiste;
- Umrežavanje svih dionika relevantnih za turističko korištenje bicikala; i
- Promocija cikloturizma kao oblika održivog korištenja prostora i generatora stvaranja cjelogodišnje turističke ponude.

U kontekstu operacionalizacije aktivnosti koje proizlaze iz Akcijskog plana razvoja cikloturizma treba posebno naglasiti činjenicu da se razvoj cikloturizma uklapa i u glavne smjernice ključnih razvojnih dokumenata na nacionalnoj i na europskoj razini. U slučaju Hrvatske to se u prvom redu odnosi na Strategiju razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, u kojoj je cikloturizam prepoznat kao jedan od proizvoda s najvećom perspektivom razvoja, a na europskoj razini na dokument Europa 2020 - Europska strategija za održiv i uključiv rast, koji promiče učinkovito korištenje prirodnih resursa te potiče koheziju među članicama EU-a.

Osobit poticaj podizanju razvoja cikloturizma na višu razinu daju regulatorne mjere koje je donijelo Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, u prvom redu **Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi 2016. godine** (N.N. br. 28/2016), koji sadrži osnovne pojmove kategorija biciklističkih prometnica u Hrvatskoj i precizno razrađene normative o tome kako bi trebale izgledati buduće biciklističke rute ili pravci. Drugi važan dokument je

Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta (N.N. br. 91/2013), koji kroz definiciju glavnih nacionalnih koridora na kojima bi se trebale uređivati državne biciklističke rute pruža prostorni okvir za uređenje državnih, županijskih i lokalnih biciklističkih ruta u Hrvatskoj, s time da je u tijeku njegova prilagodba potrebama cikloturizma definirana Akcijskim planom. Nakon što se donese i novi **Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama** (u pripremi, N.N. br. 33/2005) , koji bi po prvi put trebao uključiti i jasno definirana pravila o označavanju biciklističkih ruta na svim razinama od nacionalne preko županijske do lokalne, Hrvatska će dobiti priliku uključiti se u skupinu odabranih europskih država u kojima biciklizam ima veću ulogu u društvu i cikloturizam čini značajniji segment turističkog poslovanja, a što još nije ostvareno.

2. KLJUČNA OBILJEŽJA CIKLOTURIZMA

Trendovi

Kvantitativna kretanja: Iako statistički ured Europskih zajednica (Eurostat) ne prati posebno cikloturizam, brojna istraživanja govore u prilog stalnom rastu potražnje za ovim turističkim proizvodom. Prema studiji Europskog Parlamenta (2012.) u Europi se godišnje ostvari 2,3 milijuna cikloturističkih putovanja i oko 20,4 milijuna noćenja¹. Ekonomski učinci procijenjeni su na oko 44 milijardi eura, od čega se glavina (80%) ostvaruje od jednodnevnih izleta, a oko 20% od putovanja s noćenjima. Prosječna dnevna potrošnja cikloturista na putovanju s noćenjima iznosi 57,08 eura², a prosječno trajanje putovanja 7,7 dana. Struktura potrošnje pokazuje da 40% otpada na smještaj, 30% na hranu i piće te 30% na ostalo.³

Popularnost biciklizma pa i cikloturizma u Europi moguće je pripisati brojnim koristima koje on donosi za zdravlje ljudi i očuvanje okoliša. Tome u prilog govori studija Eurobarometra (2013.) koja je pokazala da 49% stanovnika Europske Unije koristi bicikl na regularnoj bazi, pri čemu prednjače zemlje sjevera Europe (Nizozemska, Danska, Finska). Zemlje u kojima se bilježi rast cikloturizma su Austrija i Francuska dok u pojedinim zemljama, poput Danske, Njemačke, Švicarske i Nizozemske dolazi do laganog zasićenja, što može predstavljati priliku za Hrvatsku kao 'novu i neotkrivenu' cikloturističku destinaciju.

Kvalitativne promjene: rast potražnje za cikloturizmom posljedica je i promjena u stilovima života i navika potrošača. Prema zadnjim istraživanjima Euromonitora (2016.) Europljani tragaju za zdravijim životom, ali imaju manje raspoloživog vremena pa traže kratke 'mikro' avanture/pauze za bijeg 'od svega'. 'Mikro avanturisti' traže aktivnosti na otvorenom, male i dostupne običnim ljudima. Te avanture pomažu ljudima da se nose s brzim tempom života i upravo je biciklizam jedna od njih. Raste interes za 'soft' aktivnostima koje ne traže posebne pripreme i veliko iskustvo već su u funkciji zdravijeg života. Odmor na biciklu pruža im osjećaj slobode, bijega od užurbanosti i omogućuje novi način doživljaja krajolika i kontakta s prirodom.

Profil cikloturista

Generalno obilježje cikloturista je da putuju biciklom barem jednom godišnje, najčešće pripadaju dobnoj skupini između 35 i 40 i više godina i obično dnevno voze bicikl 40 do 60 kilometara. Skloni su iznajmljivati bicikl u destinaciji, posebno kad je riječ o grupnim putovanjima, i važna im je mogućnost prijevoza prtljage između

¹ Studija je uključila 27 zemalja EU te Norvešku i Švicarsku

² Podaci za izračun potrošnje prikupljeni su upitnikom i uključuju samo direktnu potrošnju (ne i indirektnu i induciranu)

³ Piket, P., Eijgelaar, E. i Peeters, P. (2013). European cycle tourism: a tool for sustainable regional rural development. Agroinform Publishing House. Budapest. Ipak, ove podatke treba uzeti s oprezom budući da su istraživanja uključivala zemlje zapadne Europe (Njemačke, Švicarska, Austrija i Nizozemska) pa se može pretpostaviti da je u zemljama srednje i istočne Europe potrošnja niža zbog nižih cijena smještaja, hrane i pića i drugih usluga.

mjesta na ruti. Kao izvor informacija koriste Internet ali su im važne i klasične tiskane biciklističke karte, signalizacija i GPS uređaji (GPX tragovi ruta).

U Hrvatskoj, kao i na razini Europe, ne postoje egzaktni statistički podaci o broju biciklista i cikloturista. Kad je riječ o cikloturistima u Hrvatskoj⁴, dominantno se radi o muškarcima (83%), prosječne dobi 34 godine, srednjeg ili višeg obrazovanja koji redovito voze bicikl na tjednoj bazi, imaju vlastite bicikle i dobre su kupovne moći. Uobičajeno borave duže od 5 dana, koriste vlastite bicikle na odmoru, za izbor destinacije su im važne usluge vezane uz bicikle, važna im je dostupnost relevantnih informacija i vole kombinirati biciklizam s aktivnostima koje im omogućuju druženje. Kod izbora smještaja važan im je dobar odnos usluge i cijena, često biraju privatni smještaj i kampove, ali i obiteljske hotele, te pokazuju preferenciju prema specijaliziranom smještaju.

Generalno se cikloturisti s obzirom na tip bicikla i tip prometnice koje koriste mogu izdvojiti u tri glavne skupine. Ova je podjela važna u kontekstu razumijevanja potencijala buduće cikloturističke potražnje za hrvatske destinacije.

Cikloturisti	Obilježje segmenta	Tip bicikla	Tip prometnice
Rekreativni i touring cikloturisti	<ul style="list-style-type: none"> • Odabiru slikovita mjesta, koriste obilježene i uređene biciklističke staze i ceste s manje prometa • Traže smještaj prilagođen specifičnim potrebama • Često sudjeluju na 'biciklijadama' (domaće tržište - rekreativni biciklisti) <p>Izdvajaju se dvije glavne podvrste prema motivaciji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povremeni cikloturisti kojima vožnja biciklom (vlastitim ili u najmu) čini jednu od aktivnosti, voze najčešće kraće kružne ili zvjezdaste ture - NAJVEĆI I NAJVAŽNIJI SEGMENT • Cikloturisti kojima je vožnja biciklom glavni motiv dolaska u destinaciju (individualno ili posredstvom agencije), često voze duge višednevne linijske Eurovelo rute 	<ul style="list-style-type: none"> • Trekking i gradski bicikli („city bike“), a u Hrvatskoj pretežito brdski bicikli (MTB), posebice u najmu • Za dulje vožnje touring, ali i trekking i brdski bicikli • Sve više i električni ('E') bicikli 	<ul style="list-style-type: none"> • Asfaltirana ili betonska podloga i kvalitetniji makadam • Uređene biciklističke staze i javne ceste s malim prometom
Brdski biciklisti (MTB cikloturisti)	<ul style="list-style-type: none"> • Traže uzbuđenje, adrenalin, zabavu • Napredni rekreativci i sportaši (pretežito mladi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brdski bicikli (mountain bike - MTB) 	<ul style="list-style-type: none"> • Makadam • Trava / zemlja • Strmi i kameniti teren

⁴ Izvor: Kovačić, N. (2015). Profiling bicycle tourists: a case of Croatia. *Tourism and Hospitality Management*. Vol. 21., No. 2, pp. 159-177

	<ul style="list-style-type: none"> • Sudjeluju na 'biciklijadama' i biciklističkim maratonima • Dvije podvrste: 'cross-country' (XC) i 'downhill' (koji često koriste žičare u planinskim krajevima ljeti) 	<ul style="list-style-type: none"> • Više podvrsta ovisno o terenu i načinu vožnje 	
Cestovni biciklisti	<ul style="list-style-type: none"> • Pokreće ih motiv sporta i brzine • Napredni rekreativci i sportaši • Mala osjetljivost na promet vozila i strme nagibe • Vole grupnu vožnju i sudjeluju na maratonima 	<ul style="list-style-type: none"> • Cestovni bicikl (lakši i brži - tzv. 'specijalka') 	<ul style="list-style-type: none"> • Dobro održavane asfaltirane ceste

Posebnosti proizvoda

Biciklizam je sport, rekreacija i turistička aktivnost, dok cikloturizam obuhvaća putovanja biciklom u svrhu rekreacije i odmora kada bicikliranje predstavlja integralni dio cjelokupnog turističkog doživljaja. Različite vrste bicikliranja predstavljaju i različita iskustva i doživljaje, koji ovise o vrsti bicikla, namjeri bicikliranja, okruženju i motivima. Postoje različite vrste bicikliranja iako se generalno, prema namjeni ono može dijeliti na: sportsko (cestovno, brdsko), sportsko-rekreacijsko (cestovno, brdsko), rekreacijsko (obiteljsko, izletničko, na odmoru), touring; a prema trajanju na dnevnu, višednevnu i višetjednu vožnju biciklom.

Integrirani turistički proizvod baziran na cikloturizmu traži prelazak administrativnih granica prostora (gradova ili općina, županija pa i država). To je proizvod koji traži šire ispričanu priču prostora i podneblja pa granice ne bi smjele biti prepreka dobroj, autentičnoj turističkoj priči. Cikloturisti osim dobre i ugodne vožnje na biciklu traže i ljepote prirode, okuse podneblja, tajne i posebnosti prostora, nova iskustva koja mogu pronaći usput.

Certificiranje u cikloturizmu

Certificiranje, odnosno, stvaranje marke kvalitete višestruko je korisno i na strani ponude i potražnje. S jedne strane ono podiže svijest i educira dionike o potrebi kontinuiranog rada na kvaliteti, održavanja i redovitog provjeravanja postavljenih standarda, a s druge strane podiže razinu povjerenja i sigurnosti kod turista u određene proizvode i usluge te im olakšava izbore.

U Europi, koja zahvaljujući svojim geografskim uvjetima kao i dugogodišnjem razvijanju biciklističkih mreža ima vodeću poziciju ciklo turističke destinacije u svijetu razvila se potreba za razvojem i uvođenjem standarda usluga za bicikliste i cikloturiste. Započelo je u Njemačkoj oznakom marke 'Bett und Bike' koju je prije 16 godina uveo klub Allgemeiner Deutscher Fahrrad-Club (ADFC). Primjer su slijedile brojne druge zemlje poput Italije, Mađarske, Danske, Slovačke, Poljske, Švicarske i druge, pa tako danas diljem Europe postoji niz propisanih standarda i oznaka marka

kvalitete usluga za cikloturiste. Certificiranje ponajviše uključuje usluge smještaja, ali i gastronomiju, turističke atrakcije, trgovine pa i servisne usluge za cikloturiste. Iako ne postoji ujednačenost u certificiranju najčešće se radi o skupu obaveznih i opcionalnih kriterija po čijem se ispunjenju dobije certifikat koji dodjeljuje nacionalno ili regionalno tijelo, izrađuje se propisana, standardizirana oznaka (logo) koji se aplicira na objekt kako bi se tržište i turistička potražnja informirali o specijalizaciji usluga za cikloturiste.

Kad je riječ o upravljanju certificiranjem iskustva su različita i nema općeprihvaćenih modela. U pojedinim zemljama su to nevladine specijalizirane udruge, negdje su to turističke organizacije, negdje javno-privatna partnerstva ili čak potpuno privatna inicijativa. Primjerice, u slučaju Istre su to IRTA (Istarska razvojna turistička agencija) i Istra Bike & Outdoor DMC, u Štajerskoj su to: Ministarstvo prometa, inovacija i tehnologija, Radna skupina kojom predsjeda Federalno ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i upravljanje vodama dok je u Sloveniji organiziran 'Klaster Hiking and Biking' EIG koji okuplja interesne skupine ih privatnog i javnog sektora.

Iako je smještaj uvijek primaran za dodjelu oznaka i certifikata oni se šire i na druge usluge. Tako se osim smještajnih jedinica u Njemačkoj i Austriji certificiraju i ugostiteljski objekti, u Češkoj i Slovačkoj turističke atrakcije, dok se u pojedinim zemljama oznaka marke kvalitete dodjeljuje ugostiteljskim objektima, turističkim atrakcijama i trgovinama (Velika Britanija, Francuska, Nizozemska, Poljska i Mađarska). Minimalan skup kriterija za 'cycle ili cyclists-friendly' objekt uključivao bi: mogućnost samo jednog noćenja, sigurno mjesto za parkiranje bicikla (preko noći), informacije za cikloturiste (ploča s kartom i bazičnim informacijama, brošure, letci i usmeni savjeti), osnovni alat za popravak bicikla, pranje i sušenje odjeće, WI-FI, a po mogućnosti i taxi prijevoz, sportski/dijetalni menu i dr.

Kad je riječ o certificiranju u Hrvatskoj za hotele i kampove to je provodila Udruga 'Moj bicikl,' koja je imala razvijen skup osnovnih i dodatnih kriterija po uzoru na ADFC Njemačka. Na području kontinentalne Hrvatske 2011. godine bilo je certificirano više od 100 objekata, ali je Udruga prestala s radom.

Kako do ljeta 2016. godine propisani posebni standard za ugostiteljske objekte s pružanjem usluga smještaja nije postojao, neke županije koje intenzivno razvijaju cikloturizam pribjele su samostalnoj izradi kriterija za posebni standard "Bike & Bed" kroz razvoj vlastitih kriterija, procedure i oznaka koja dodjeljuju objektima koji iskažu interes za certifikaciju za cikloturizam – Istarska županija "Istra Bike & Bed" (www.istria-bike.com/hr/smjestaj/info-o-projektu), a Međimurska županija standard kvalitete "Cyclist Welcome Quality" (www.visitmedimurje.com/bike/).

Kriteriji za izradu posebnih standarda ugostiteljskih objekata propisani su od strane Ministarstva turizma od 2016. godine za skupine Hoteli (N.N. br. 56/2016., od 17.6.2016.), čl. 46., Posebni standardi, točka 3. Propisana je Vrsta posebnog

standarda - 17. BIKE (za bicikliste), te Uvjeti za posebni standard - Prilog VI. Pravilnika (str. 115-118). Posebni standard BIKE prema Pravilniku može se utvrditi za vrste: Hotel baština (heritage), Difuzni hotel, Hotel, Aparthotel, Turističko naselje, Turistički apartmani i Integralni hotel (udruženi) (http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html).

Inicijativu za jedinstvene uvjete, dizajn oznake i posebni standard "Bike & Bed" na razini Hrvatske ima Koordinacijsko tijelo za cikloturizam pri Ministarstvu turizma, koje će uzimajući u obzir dosada razvijene županijske posebne standarde, oznake i educirane biciklističke savjetnike za posebni standard "Bike & Bed" predložiti i razvijanje nove jedinstvene nacionalne oznake koja bi obuhvatila i sve dosada licencirane i označene objekte na razini županija.

Preporuka Krapinsko-zagorskoj županiji je javiti se i iskazati interes za "Bike & Bed" označavanje uz dostavu popisa zainteresiranih objekata s područja određene županije izravno Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma Republike Hrvatske. Županije objedinjeno iskazuju interes na razini svih zainteresiranih smještajnih i ugostiteljskih objekata određene županije, posebno onih objekata koji se nalaze na pravcima EuroVelo ruta ili drugih značajnih međunarodnih biciklističkih ruta koje prolaze Hrvatskom i mogli bi značajno utjecati na podizanje razine kvalitete usluga na dotičnim rutama. Sličan posebni standard BIKE (za bicikliste) s uvjetima tog standarda mogao bi se u dogovoru sa Ministarstvom turizma RH predložiti i na razini ostalih vrsta ugostiteljskih objekata za skupine regulirane drugim Pravilnicima.

Promocija cikloturizma

Za promociju cikloturizma generalno se koriste tradicionalni, tiskani materijali te 'novi' mediji. Kad je riječ o tiskanim materijalima koriste se specijalizirane brošure ili letci te cikloturističke karte. U proizvodnim brošurama daju se osnovne informacije o ponudi cikloturizma u destinaciji s naglaskom na specifičnosti te destinacije (posebitosti, atrakcije), dok karte daju detaljni pregled biciklističkih ruta ili pravaca s više tehničkih cikloturističkih i detaljnih informacija o njima i pratećoj ponudi, visinskom profilu, udaljenostima mjesta, skretanjima s rute i atrakcijama koje dotiču. Web stranice i aplikacije za mobilne uređaje kao i elektroničke karte za GPS uređaje (gpx trag) nezaobilazan su informacijski i promocijski materijal za turističke destinacije koje razvijaju ovaj proizvod, a sadržaji namijenjeni cikloturistima trebaju biti dostupni i na društvenim mrežama.

Dio koji se odnosi na informacije o cikloturizmu uobičajeno je sastavni dio web stranica turističkih organizacija koje se bave promocijom turizma. One su uglavnom nalaze u izborniku koji obrađuje proizvode ili aktivnosti te daje osnovne informacije. Često se korisniku pruža link na specijaliziranu stranicu na kojoj je cjelovitiji i detaljniji

skup informacija koji obuhvaća informacije o rutama (težina, duljina), smještaj, informacije o trgovinama i mogućnostima najma bicikla, informacije o dostupnim servisima, aktualna događanja, mogućnost prijevoza te općenito turističke informacije o destinaciji i njenim atrakcijama, posebno na području ruta/staza. Dalje, kad je riječ o aktivnostima koje poduzimaju turističke organizacije one uključuju oglašavanje u specijaliziranom tisku te aktivnosti odnosa s javnošću koje podrazumijevaju odlazak na specijalizirane sjamove te organizaciju obilaska za novinare. Dobar primjer za to je Turistička zajednica Međimurske županije koja posljednjih godina poduzima niz promocijskih aktivnosti kako bi promovirala cikloturizam u Međimurju.

3. ANALIZA STANJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU KRAPINSKO-ZAGORSKE ŽUPANIJE

3.1. CIKLOTURISTIČKA INFRASTRUKTURA

Krapinsko-zagorska županija spada u dijelove Hrvatske pogodne za razvoj cikloturizma, čemu doprinose slikoviti krajolici, bogata kulturno-povijesna baština, povoljna klima, blizina grada Zagreba kao potencijalnog tržišta i pozicija na važnom prometnom pravcu kojim turisti dolaze na hrvatski Jadran. Dodatnu pogodnost čini mnoštvo cesta s manjim intenzitetom motornog prometa i puteva pogodnih za kretanje bicikala zahvaljujući specifičnoj raštrkanoj strukturi naselja. Kroz Županiju prolazi i jedna važna državna biciklistička ruta - ruta br. 6 koja od graničnog prijelaza Mursko Središće preko Čakovca, Varaždina, Zagreba i Karlovca vodi prema Rijeci i ide dalje prema Italiji preko graničnog prijelaza Rupa.

Ipak, za razliku od većine ostalih županija, kroz Krapinsko-zagorsku županiju ne prolazi niti jedan međunarodni EuroVelo pravac, a njome ne prolazi niti jedna od velikih rijeka kao osobito privlačan tip ravničarskog krajolika za pasionirane cikloturiste. Određenu prepreku intenzivnijem cikloturističkom korištenju čini i brežuljkast reljef koji bi mogao smanjiti interes fizički manje spremnih cikloturista te presječenost županije cestama velikog intenziteta automobilskog prometa, što može demotivirati cikloturiste koji inzistiraju na sigurnim, udobnim i manje prometnim cestama. No, Krapinsko-zagorska županija bi se istodobno mogla profilirati kao destinacija za fizički spremnije cikloturiste, korisnike brdskih bicikala te osobito korisnike električnih ('E') bicikala pogodnih za brdovite terene.

Iako prateća cikloturistička infrastruktura u Krapinsko-zagorskoj županiji (servisi, najam bicikala, odmorišta) nije na razini razvijenih turističkih destinacija u Europi, zahvaljujući mnoštvu toplica/lječilišta, gradskih naselja i manjih turističkih destinacija ovdje ipak ima mnogo više smještajnih, ugostiteljskih pa i servisnih sadržaja za cikloturiste nego u drugim dijelovima kontinentalne Hrvatske. No, na području Krapinsko-zagorske županije, kao ni u većem dijelu Hrvatske, gotovo uopće nema uređenih biciklističkih staza, postoji samo neznatan broj nepovezanih biciklističkih traka uz glavne prometnice u pojedinim gradovima, a za prometovanje bicikala unutar važnijih naselja ponekad se koriste i pločnici.

U Županiji za sada nema niti mnogo označenih cikloturističkih ruta osim na području općine Marija Bistrica, te u manjoj mjeri na području općina Radoboj, Gornja Stubica, Zagorska Sela, Tuhelj i Krapinske Toplice. U općini Marija Bistrica označeno je osam ruta ukupne duljine 57 kilometara, od čega se 49 kilometara odnosi na asfalt i 8 na makadam. Većina ruta kraća je od deset kilometara, od čega je 7 kružnog tipa i samo jedna linearna, a odnose se pretežito na istočni dio općine pokrivajući većinu asfaltirane cestovne mreže tog dijela općine. Rute prolaze slikovitim uskim cestama s niskim ili vrlo niskim intenzitetom prometa, ali su uglavnom zahtjevne zbog brdovitosti terena.

Na području općine Radoboj nalaze se dvije kratke rute duge po 6 kilometara, jedna kružna (ruta Mirna) i jedna linijska (Rimska cesta). I ove rute pružaju se po asfaltiranim uskim cestama s niskim intenzitetom automobilskeg prometa na brdovitom, ali vrlo slikovitom terenu. Slikovitim brdskim krajolikom po asfaltiranim cestama prolazi i 7 kilometara duga kružna ruta Gupčevim krajem - Pasanska Gorica u općini Gornja Stubica, s time da njen manji dio ipak prolazi razmjerno prometnom državnom cestom D-307 od Gornje Stubice prema Mariji Bistrici.

U sklopu projekta prekogranične suradnje označene su i dvije kružne rute u općini Zagorska Sela, koje kao glavnu polaznu točku imaju mjesto Podčetrtek, odnosno toplice Olimia u susjednoj Sloveniji. Postoji dulja ruta duga ukupno 29 kilometara čijih se 12 kilometara odnose na hrvatsku stranu i važnija naselja Zagorska Sela, Miljana i Ivanić Miljanjski, te kraća duga ukupno 6 kilometara koja hrvatskom stranom prolazi tek jedan kilometar kod naselja Harina Žlaka. Iako rute koriste asfaltirane ceste s malim motornim prometom i uređene biciklističke staze (između Imenog i Terma Olimia u Slovenija), ima i kraćih dijelova po makadamskoj cesti. No, kod ovih dviju ruta mnogo veći problem je prijelaz državne granice na mjestima gdje ne postoji međunarodni prijelaz, tako da je prijelaz moguć tek uz posebnu turističku propusnicu i odnosi se samo na državljane Europske unije.

Slika 3.1. Primjer cikloturističkog označavanja u općini Marija Bistrica

Slika 3.2. Primjer cikloturističkog označavanja u općini Zagorska Sela

Konačno, na području općina Krapinske Toplice i Tuhelj postoje još dvije rute nazvane 'Putevima dvaju izvora' - jedna linijska koja u duljini od 15 kilometara povezuje Krapinske i Tuheljske Toplice uglavnom u ravničarskom prostoru te druga djelomično kružna i brdovita duga 18 kilometara koja od Tuheljskih Toplica vodi do Prosenika i Dugnjevca. Iako su i ove rute atraktivne i uglavnom smještene na asfaltiranim uskim cestama s niskim intenzitetom prometa, na linijskoj ruti postoji oko kilometar lošije makadamske ceste, dok kružna ruta uključuje oko 1,5 kilometara po razmjerno prometnoj županijskoj cesti Ž-2248 između Tuhelja i Tuheljskih Toplica. Način signalizacije u sve tri zone je različit, a osim u slučaju dviju ruta kod Tuheljskih Toplica

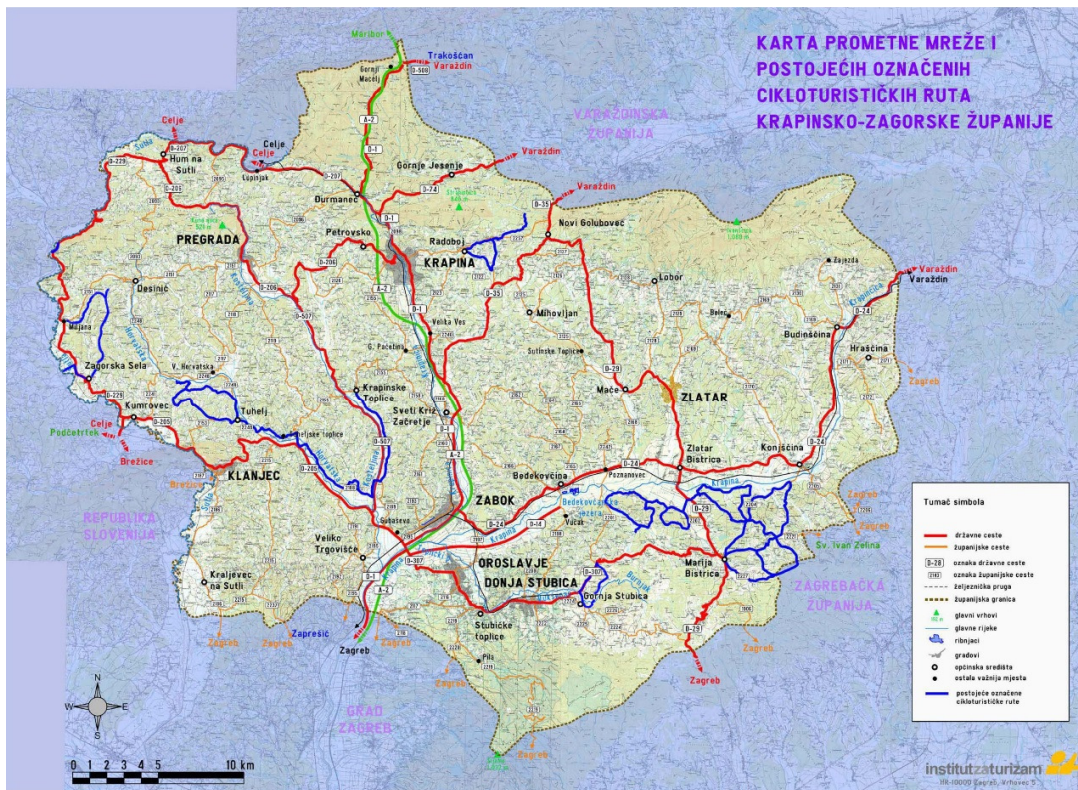
znakovi se uglavnom odnose na označavanje ruta bez oznaka udaljenosti do najbližih mjesta. Sve označene biciklističke rute u Krapinsko-zagorskoj županiji prikazane su na slici 3.1.

Osim navedenih označenih ruta, Krapinsko-zagorska županija je kroz projekt "Mreža biciklističkih ruta Krapinsko-zagorske županije", koji je sufinanciralo Ministarstvo turizma, trasirala je još 21 lokalnu rutu ukupne duljine 695 kilometara. Rute nisu označene na terenu, ali su sve prikazane na atraktivnim i kvalitetnim topografskim kartama i objavljene na mrežnim stranicama www.zagorjebike.com.hr. Njima valja pridodati i prekogranične rute sa susjednom Slovenijom dolinom rijeke Sutle koje se u dijelu koji prolazi kroz Hrvatsku najvećim dijelom preklapaju s trasama ostalih ruta, a kao i 23 lokalne rute sadrže opise i gpx tragove. Većina lokalnih ruta duga je između 25 i 35 kilometara i ravnomjerno je raspoređena po cijeloj Županiji ističući njene najatraktivnije dijelove. Iako su rute dobro trasirane na način da izbjegavaju ceste s većim intenzitetom prometa, postoji manji broj dionica na cestama s nešto intenzivnijim prometom kod Krapine, Pregrade, Zaboka, Bedekovčine, Donje Stubice i Zlatara. Budući da je glavna intencija u trasiranju bila atraktivnost i lijepi vidici, mnoge rute su dosta zahtjevne s mnogo strmih uspona. Na nekim rutama ima i dijelova prekrivenih razmjerno nekvalitetnom makadamskom podlogom pogodnom samo za brdske bicikle, ali ih je razmjerno malo i dobro su označeni na kartama.

Iz navedenog se može zaključiti da je po pitanju uređenosti cikloturističke prometne infrastrukture stanje u Županiji nepovoljno kao i većem dijelu Hrvatske, ali su lokalne rute koje se nude u turističkoj ponudi u odnosu na veći broj kontinentalnih županija razmjerno dobro trasirane. Naime, broj ruta koje prolaze cestama s velikim intenzitetom prometa je sasvim neznan, a nema niti mnogo ruta namijenjenih primarno rekreativnim i touring biciklistima koje prolaze makadamskim cestama s nekvalitetnom podlogom i šumskim stazama, kakvih je mnogo u drugim dijelovima Hrvatske.

Ponuda za korisnike brdskih bicikala nešto je slabija, jer u Županiji nema označenih niti posebno uređenih downhill (spust) niti cross-country (XC) staza, osim priručno u podnožju Medvednice pokraj Stubičkih Toplica. No, među neoznačenim rutama koje se nude u turističkim brošurama i na mrežnim stranicama www.zagorjebike.com.hr postoje dvije rute koje koriste postojeću mrežu šumskih cesta i mogu se okarakterizirati zanimljivim za brdske bicikliste. To se u prvom redu odnosi na rutu "Ljepotama PP Medvednica i brežuljcima stubičkog kraja" čija je težina označena +5/5 i duga je 50 kilometara te na rutu 'Uspón na Ivančicu' kod Lobora, dugu 27 kilometara.

Slika 3.3. Karta prometne mreže i postojećih označenih cikloturističkih ruta Krapinsko-zagorske županije

3.2. CIKLOTURISTIČKE KARTE I DRUGI PROMOCIJSKI MATERIJALI I ALATI

Tiskani promocijski materijali

Krapinsko-zagorska županija posjeduje za hrvatske standarde četiri kvalitetne cikloturističke karte mjerila 1:60.000, na kojima su označene cikloturističke rute i osnovni turistički sadržaji, a razmjerno je dobra i podloga na kojoj su vidljive sve vodene površine i ostale prometnice u prostoru, uključujući i kolske puteve. Posebno su dobro označene cikloturističke rute s dodatnim oznakama za dijelove na makadamu i za opasne dijelove po cestama s većim intenzitetom motornog prometa. Na kartama su dobro označeni i nagibi, a na poleđini su rute kvalitetno opisane s priloženim visinskim profilima. No, na samoj karti nema izohipsa, što otežava procjenu njihove težine, a među nedostatke karte spada i izostanak mjerila, čak ni linearnog. Na kartama usto nisu ucrtane na terenu već označene rute na području općina Marija Bistrica, Radoboj, Tuhelj i Krapinske Toplice, što korisnika karte može dovesti u zabunu.

Atrakcije koje rute dotiču detaljnije su opisane u tekstualnom dijelu karte te su pojedine i slikovno prikazane. Dizajnerski i konceptualno sve četiri karte su ujednačene čime predstavljaju cjelinu. Međutim, u nedostatke karte treba ubrojiti činjenicu da se naslovnice karata razlikuju samo po bojama i oznakama brojeva bez jasnog isticanja na koji dio Županije se odnose, što otežava snalaženje, a nedostaje i pregledna karta na kojoj bi se vidio cijeli prostor Županije s prikazom svih cikloturističkih ruta.⁵ Stoga se u novom izdanju preporuča uz označavanje sekcija na poleđini karte i navođenje na koji se dio karta odnosi na prednjoj strani (sjeverozapad, jugozapad, jugoistok i sjeveroistok) te dodatno navođenje i isticanje posebnim oblikom označavanja ruta koje su označene na terenu. Po označavanju ruta državnog i županijskog značaja bilo bi poželjno imati na raspolaganju precizniju preglednu kartu cijele Županije (npr. u mjerilu 1:75.000) na kojoj bi bile ucrtane i te rute, a eventualno i lokalne rute koje su označene na terenu. Kao uzor može poslužiti Zagrebačka županije sa svojih 13 detaljnih cikloturističkih karata pojedinih dijelova Županije i preglednom kartom cijele Županije u mjerilu 1:115.000 i dodatnom kartom na kojoj je označena županijska ruta, što je osobito po uzoru na nekadašnju

Kad je dalje riječ o tiskanim promocijskim materijalima za Županiju, cikloturizam u imidž brošuri 'Zagorje - Bajka na dlanu' nije zastupljen. Naglasak je na termalnim kupalištima, kulturnoj ponudi dvoraca i manifestacijama te eno-gastronomiji. Isto tako, posebne proizvodne imidž-info brošure za cikloturizam ili aktivan odmor u Krapinsko-zagorskoj županiji, za sada, nema.⁶

⁵ Primjer kvalitetnih karata su 'Biciklističke rute Zagrebačke županije'

⁶ Neki od primjera proizvodnih brošura su 'Bike Rijeka' – Biciklističke staze rijeke i prstena, Istra Outdoor

Web portali i mobilne aplikacije

Osim cikloturističkih karata cikloturizam se promovira i putem web stranica www.zagorjebike.com.hr. Riječ je o stranicama koje su razvijene u sklopu projekta Mreža biciklističkih ruta Krapinsko-zagorske županije, koji je provodila Krapinsko-zagorska županija. Stranica je nadograđena u sklopu RIDE&BIKE, koje je provela Zagorska razvojna agencija d.o.o. Na stranicama se daju informacije o 21 Zagorskoj rutu, koje se nalaze i na tiskanim biciklističkim kartama. Svaka od ruta opisana je sa svim tehničkim detaljima te je omogućeno preuzimanje gpx datoteke. Rute su tematizirane (npr. Put Vidikovaca, Putovima hrvatskih velikana, Tragom termalnih izvora i dr.). Pored navedenih ruta opisane su i dvije prekogranične rute Biciklistička ruta Ride&Bike 'Dolinom rijeke Sulte' i 'Biciklistička ruta Harmica-Rigonce.

Na stranicama Turističke zajednice Krapinsko-zagorske županije www.visitzagorje.hr cikloturizam je relativno skromno zastupljen. Kod izbornika 'Što raditi?' spominju se biciklističke rute i njihova atraktivnost za rekreativne bicikliste, obitelji s djecom i mlade. Detaljnijih informacija o rutama nema. Četiri Bike karte Zagorja nalaze se pod glavnim izbornikom 'Info' te podizbornikom 'Dokumenti' i dostupne su u hrvatskoj i engleskoj jezičnoj varijanti. Preuzimanje mobilnih aplikacija za biciklističke staze, koje služe kao vodič sa svim potrebnim informacijama (dužina, težina, uspon, vrste podloge, zanimljivosti uz stazu i sl.), dostupno je na linkovima www.visitzagorje.hr i www.zagorjebike.com.hr.

3.3. OBILJEŽJA CIKLOTURISTIČKE PONUDE

Smještajna ponuda

Kad je riječ o ponudi smještaja, u Krapinsko-zagorskoj županiji posluje 160 smještajnih objekata, od čega 12 hotela, 6 hostela, 1 kamp i 141 objekata u privatnom smještaju. Od ukupnih 2.502 postelje 55% se nalazi u hotelskom smještaju dok 24% u privatnim smještajnim objektima. Dodatni sadržaji uz smještajne objekte ponajviše su vezani uz vodene sadržaje, budući da je riječ o regiji tradicionalno vezanoj uz toplice.

Certificiranih objekata s oznakom marke kvalitete (npr. 'Bike&Bed'), za sada, nema, Ipak, prema podacima Udruge 'Moj bicikl' u 2011. godini na području Krapinsko-zagorske županije 15 objekata je zadovoljilo kriterije za prihvata cikloturista i moglo bi nositi ovaj znak. Riječ je o jednom objektu u Donjoj Stubici (Hotel Terme Jezerčica), jednom u Gornjoj Stubici (Lojzekova hiža), sedam u Krapinskim Toplicama (Aguae-Vivae, Đurđan, Hršak, Husan, Svažić, Kunštek, Hruš), pet u Mariji Bistrici (Cesar, Dijanić, Ivak, Ozimec, Škerlec) i jedan u Zagorskim Selima (Seoski turizam Masnec). S obzirom na potencijal razvoj cikloturizma Županiji predstoji izrada modela i provedba certificiranja za specijalizaciju smještaja.

Ugostiteljstvo

Krapinsko-zagorska županija ima bogatu gastronomsku ponudu koju čini oko 150 ugostiteljskih objekata, od kojih je oko 20-tak na različitim listama izbora kvalitetnih restorana. Pojedini imaju dugogodišnju tradiciju i poznati su po ponudi tradicionalnih jela s naglaskom na štrukle, puricu, mlince i dr. Posebno certificiranih za 'Bike&Bed' nema. Međutim, za očekivati je da svi oni koji se nalaze u sklopu smještajnih objekata koji zadovoljavaju kriterije potencijalno zadovoljavaju zahtjeve cikloturista. Valja naglasiti da se često među kriterijima za certifikat 'Bed&Bike' pojavljuje kriterij 'Gastronomska ponuda prilagođena biciklistima' (zdravi, sportski, dijetalni menu i napici) ili 'Lunch paketi za bicikliste' i sl., posebno ukoliko se radi o dodatnim kriterijima i višem znaku kvalitete.

Izleti

Na području Krapinsko-zagorske županije posluje 11 putničkih agencija koje se uglavnom bave prodajom izleta i višednevnih putovanja drugih touroperatora. One koje organiziraju jednodnevne izlete tematski su usmjerene ponajviše na kulturni turizam, odnosno na obilaskе muzeja. Za sada se ne nude organizirani izleti biciklom po Zagorju. Organizirani izleti biciklom sastavni su dio ponude Bluesun hotela 'Kaj', a izlet uključuje najam bicikla, stručno vodstvo i snack u Lojzekovoj hiži.

Vodiči

Vođenje i/ili praćenje grupe cikloturista na terenu je važan dio cikloturističkog proizvoda i zahtjeva iznimnu odgovornost i obvezu, odnosno, predanost poslu. Stručan, znalacki potkovan i vješt biciklistički vodič i/ili pratitelj će uvelike pridonijeti prenošenju osjećaja nezaboravnog doživljaja s biciklističke ture. Cikloturistički pratitelji i/ili vodiči važna su karika u predstavljanju cjelovitog cikloturističkog potencijala određenog prostora kao integralnog turističkog proizvoda, a od izuzetnog je značaja njihovo stručno osposobljavanje kroz posebne edukacije radi stjecanja posebnih znanja i vještina, uz već očekivano prethodno biciklističko iskustvo.

U Krapinsko-zagorskoj županiji je u okviru projekta 'Ride & Bike' početkom 2016. održana edukacija za biciklističke i konjičke vodiče i pratitelje u suradnji Zagorske razvojne agencije s d.o.o. IRTA-om d.o.o. iz Istre., te je certificirano 24 biciklističkih vodiča. U skladu s razvojem ovog proizvoda i očekivanim rastom potražnje, i dalje je važno educirati pratitelje i/ili vodiče kako bi se raspolagalo s bazom specijaliziranih vodiča što bi uvelike pridonijelo kvaliteti ponude cikloturizma. Tečajevi bi trebali sadržavati posebne teme koji se tiču bicikla, osnovne sportske fiziologije i prehrane, prve pomoći na terenu, orijentaciju i dr.

Za sada Pravilnik o stručnom ispitu za turističke vodiče i ispitnom programu za turističke pratitelje (N.N. br. 50/2008) u dijelu općeg i posebnog dijela stručnog ispita ne propisuje niti obrađuje ispitnu materiju koja se odnosi na posebne oblike turizma,

pa tako ni cikloturizam. Zakon o pružanju usluga u turizmu (N.N. br. 68/07, 88/10, 30/14, 89/14 i 152/14), čl. 56, točke 1. i 6., propisuje da turističke usluge koje uključuju športsko-rekreativne ili pustolovne aktivnosti moraju pri pružanju tih usluga imati stručno osposobljene osobe te da ministar turizma, uz suglasnost ministra nadležnog za obrazovanje i/ili šport, može propisati uvjete za pružanje takvih aktivnosti, tehničke uvjete sredstava kojima se pružaju te način i program stručnog osposobljavanja osoba koje pružaju takve usluge. Pravilnik za stručno osposobljavanje cikloturističkih ili biciklističkih vodiča ne postoji.

IRTA – Istarska razvojna turistička agencija organizirala je u suradnji sa sustavom turističkih zajednica županija najveći broj tečajeva za stručno osposobljavanje biciklističkih (bike) vodiča u trajanju od 2-5 dana, te izdavala Uvjerenje o položenom stručnom osposobljavanju kao uvjet za izdavanje licence biciklističkog vodiča pri Hrvatskom biciklističkom savezu. Programska i sadržajna koncepcija programa osposobljavanja i nastavnih predmeta preuzeta je iz primjera dobre prakse susjedne Italije, ali se licence HBS-a više ne izdaju od proljeća 2017. godine. Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH odobrilo je nekoliko programa stručnog osposobljavanja za poslove voditelja/voditeljice biciklističkih rekreacijskih aktivnosti ustanovama za cjeloživotno učenje (npr. Magistra, Pula). Po završetku programa izdaje se uvjerenje o osposobljavanju, javni dokument propisan zakonom Republike Hrvatske kojim se zvanje upisuje u e-radnu knjižicu.

Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma, čiji članovi su i predstavnici Hrvatskog biciklističkog saveza planira inicirati uređivanje ovog tipa stručnih osposobljavanja biciklističkih vodiča na nacionalnoj i županijskoj razini, kako bi ubuduće bilo dostupnije svima koji ga imaju potrebu organizirati. Preporuka Krapinsko-zagorskoj županiji je javiti se i iskazati interes za “Edukacije biciklističkih vodiča/ pratitelja” s informacijom o dosada licenciranim biciklističkim (bike) vodičima s područja Županije, te na koji su način, od koga i kada stekli Uvjerenje o osposobljenosti, izravno Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma Republike Hrvatske.

Biciklistička odmorišta

Biciklistička odmorišta važan su dio cikloturističkih ruta, odnosno, ponude destinacijske ponude. Radi se o uređenim mjestima koja se obično sastoje od mjesta za parkiranje bicikla, nekoliko klupa za odmor, koša za smeće, nadstrešnice i info-panoa s informacijama, a dobrodošli su i alati za popravak bicikla i dostupnost pitke vode. U Hrvatskoj su razmjerno rijetka odmorišta uglavnom jednostavna kao na slikama 3.4. i 3.5. na primjeru Krapinsko-zagorske i Međimurske županije, iako bi, kad god je to moguće, trebalo izgraditi i nadstrešnice radi mogućnosti odmora biciklista u uvjetima žege ili kiše i drugih padalina (kao na slikama 3.6. i 3.7.).

U Županiji je uređeno pet biciklističkih odmorišta na definiranim biciklističkim rutama. Nalaze se u Kumrovcu (kod Zdenca radosti), Mariji Bistrici (na ulazu u mjesto), Gornjoj Stubici (u parku Rudolfa Perešina), Desiniću (u centru mjesta) te u Kraljevcu na Sutli

(na Otoku Ljubavi). Odmorišta sadržavaju pametne klupe, stalke za bicikle, koš za smeće, klupu i stol. Za sada na putevima prema njima nema postavljenih smjerokaza i nema posebne interpretacije kojom bi se pružale dodatne informacije cikloturistima o mjestu i okruženju na kojem se nalaze. U planu za ovu godinu je uređenje još šest odmorišta i to u Klanjcu, Zlataru s pametnim klupama te u Humu na Sutli i Pregradi, Svetom Križu Začretje i Konjčšćini, gdje se pored uobičajenih sadržaja planiraju i automati za popravak bicikala te hardverska jedinica s cikloturističkim rutama.

Slika 3.4. Primjer odmorišta u Krapinsko-zagorskoj županiji (Kumrovec)

Slika 3.5. Primjer odmorišta u Međimurskoj županiji

Slika 3.6. Primjer odmorišta u Noskovačkoj Dubravi, Virovitičko-podravska županija

Slika 3.7. Primjer odmorišta u Arizoni, SAD

3.4. PRATEĆE USLUGE ZA CIKLOTURISTE

Za razvoj cikloturizma važno je osigurati sve potrebne prateće usluge koje pridonose pozicioniranju neke regije kao cikloturističke destinacije. Za to su posebno važne usluge najma bicikla (rent-a-bikea), sustava javnih bicikala (bike-share sustavi), biciklistički servisi i punionice za sve popularnije električne ('E') bicikle.

Najam bicikala (Rent-a-bike)

Rent-a-bike usluge postoje u sklopu četiri smještajna objekta. To su: Terme Tuhelj u Tuheljskim toplicama, Pansion i restoran 'Vuglec Breg' u Škarićevu kraj Krapine, Hotel 'Kaj' u Mariji Bistrici i hotel 'Toplice' u Krapinskim Toplicama.

Terme Tuhelj na svojim web stranicama www.terme-tuhelj.hr posebno ističu mogućnost najma bicikla i pružanja informacija za vožnju biciklom. Pored toga, promoviraju biciklističke rute u neposrednom okruženju 'Putevima dvaju izvora', 'Biciklistička staza TD Tuhelj' te 'Put kroz Dugnjevac', te udaljenije biciklističke rute 'Klanjec i Kumrovec', 'Krapina' i 'Veliki Tabor'. Pansion 'Vuglec Breg' na svojim web stranicama www.vuglec-breg.hr informira goste o mogućnostima najma 10 kvalitetnih brdskih bicikala i daje informacije o rutama 'Dvije kapelice' i 'Dva izvora'. Hotel Kaj u Mariji Bistrici i Toplice Hotel u Krapinskim Toplicama također nude uslugu najma bicikla. Za sada oba hotela raspolažu s dva bicikla za tu namjenu, a cijene variraju od 25 kn/sat do 50 kn/4 sata ili 80 kn dan.

Sustavi javnih bicikala (Bike-share)

Bike-sharing sustav javnog iznajmljivanja bicikala jednostavan je i brz način korištenja bicikla kao prijevoznog sredstva ali i za sport i rekreaciju. Osim za lokalno stanovništvo zanimljiv je i turistima jer koristeći ga ne ovise od javnom prijevozu, te imaju mogućnost obilaska destinacije na potpuno nov i drugačiji način - biciklom. Iako je sustav krenuo od velikih gradova danas ga sve više primjenjuju i manji gradovi poput Gospića (Memorijalni centar 'Nikola Tesla') i Ivanić Grada (Seoski turizam 'Kezele') pa i općine poput Brinja i Lastova. U Krapinsko-zagorskoj županiji danas još ovaj sustav nije zaživio ali bi u budućnosti svakako valjalo razmisliti o uvođenju ove usluge za turiste i izletnike.

Biciklistički servisi

Servisi za bicikle postoje u tri trgovine koje prodaju bicikle i to u Krapini, Krapinskim Toplicama i Oroslavju. Pored toga, rezervni se dijelovi mogu kupiti i u jednoj većoj trgovini u Krapini. Stanje raspoloživosti biciklističkih servisa može se ocijeniti vrlo skromnim, posebice u očekivanju daljnjeg rasta potražnje za cikloturizmom.

Punionice za električne bicikle ('E' bike)

Trenutno u Županiji postoje tri punionice za (električne bicikle) i to u Tuheljskim Toplicama, Zaboku i Krapini. Za sada je potražnja za njima izuzetno mala ali s obzirom na trendove u okruženju i rast prodaje ove vrste bicikla može se očekivati rast potražnje. Primjerice, u Štajerskoj već oko 25% smještajnih objekata ima punjače za e-bicikle.

3.5. CIKLOTURIZAM U POSTOJEĆIM PLANSKIM DOKUMENTIMA

Planiranje razvoja cikloturizma treba uskladiti s drugim planovima razvoja, posebice, gospodarskim, turističkim i prometnim. U nastavku se ukratko obrazlažu ključni nalazi ovih dokumenta koje je potrebno uzeti u obzir za cikloturizam.

Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županija

Vizija razvoja Krapinsko-zagorske županije, definirana ovim dokumentom, glasi 'Krapinsko-zagorska županija - Bajka na dlanu u kojoj održivi razvoj počiva na ljudima koji ostvaruju svoje potencijale, idejama koje se njeguju i razvijaju, okolišu koji je temelj zdravlja, uspješnim gospodarstvenicima koji grade konkurentnost regije te tradiciji koja se poštuje'.

U Strategiji razvoja Krapinsko-zagorske županije jedan od prioriteta u okviru cilja razvoja konkurentnog gospodarstva je prioritet 1.3. Razvoj turizma. U okviru ovog prioriteta predviđene su četiri mjere 1.3.1. Razvoj selektivnih oblika turizma, 1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture, 1.3.3. Poboljšanje usluga i kapaciteta postojećih turističko-informativnih centara te 1.3.4. Brendiranje i promocija Krapinsko-zagorske županije kao poželjne turističke destinacije. U okviru mjere razvoja selektivnih oblika turizma ne navodi se eksplicitno cikloturizam ali se govori o fokusiranju na specijalizirane proizvode i njihovu promociju na turističkom tržištu. Realizacija svih četiriju mjera pridonijet će destinacijskom lancu vrijednosti i time znatno unaprijediti kvalitetu boravka cikloturista.

Master plan turizma Krapinsko-zagorske županije

U Master planu razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije u željenom tržišnom identitetu Zagorja naglašava se aktivan odmor i briga za zdravlje, što podupire daljnji razvoj biciklizma koji je u funkciji takvog odmora i navedenih vrijednosti. Definirani tržišni identitet glasi. 'Zagorje je dom srdačnih i gostoljubivih domaćina u zelenom, očuvanom i bregovitom ambijentu Središnje Europe gdje se kroz povijest, kulturu, umjetnost, gastronomiju, terme i brigu o zdravlju nudi suvremeni, aktivni odmor u tradicionalnom okruženju.' Posebno se kod emotivnih faktora naglašava 'Aktivno i dinamično' te 'Zdravo i vitalno'.

'Aktivni, sportski i avanturistički odmor', uz 'Zdravlje, spa i wellness', 'Obiteljski odmor' i 'Poslovni turizam i događanja' definiran je kao jedan od četiri ključna, odnosno, primarna turistička proizvoda Krapinsko-zagorske županije. Uređene biciklističke rute, iako u početnoj fazi, smatraju se jednim od glavnih atraktivnih faktora za ovaj proizvod. Strategijom se predviđa unapređenje aktivnog, sportskog i avanturističkog odmora kroz unapređenje turističke infrastrukture i sustava razvoja i upravljanja. Kod turističke infrastrukture predlaže se unapređenje smještanih kapaciteta za sportaše i aktivne turiste, sportske rekreativne staze i rute (uređenje, održavanje, označavanje, signalizacija, promocija) te rad na dodatnoj ponudi kroz sustav vidikovaca, odmorišta

i igrališta, usluge najma i servisiranja opreme, informacijske punktove, specijalizirane trgovine i kušaonice i sl.

Drugi dio, koji uključuje sustav razvoja i upravljanja, predviđa formiranje proizvodnog kluba sportskog, aktivnog i avanturističkog turizma Zagorja, suradnju i koordinaciju prijave Zagorja za domaćinstvo europskih ili svjetskih događanja, povezivanje aktivnog odmora s kulturnom, arheologijom i sl. Razvoj suradnje s vodećim brendovima koji se povezuju uz sport, avanturizam i aktivan način života (bicikli, sportska oprema, energetska pića, itd.) te organizirane aktivnosti i vođeni itinereri uz stručnu pratnju.

Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije

Prostorni plan Krapinsko-zagorske županije datira iz 2002. godine. U tom je planu prepoznata sportsko-rekreacijska ponuda vezana ponajviše uz bazene s termalnom vodom dok se isto tako navodi kako rekreacijski biciklizam kao dodatni sportski sadržaj gotovo uopće nije zastupljen. Prometni sustav, koji se ticao županijskih i lokalnih, a dijelom i državnih cesta, ocjenjen je da ne udovoljavana minimalnim uvjetima, odnosno, da postoje brojni elementi koje bi bilo potrebno unaprijediti (npr. brojne ceste u naseljenim područjima bez pločnika za pješake i bicikliste, nedovoljno znakova za ograničenje brzine i dr.).

Master plan prometnog sustava Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije

Riječ je o projektu koji je u izradi a kojim se želi poboljšati prometna dostupnost na cijelom ovom području kroz razvoj učinkovitog i održivog prometnog sustava, omogućiti veća mobilnost stanovništva korištenjem oblika transporta koji su ekološki, energetske i ekonomski prihvatljivi za društvo, integrirati prometne podsustave kroz institucionalna, organizacijska i infrastrukturna poboljšanja, s posebnim naglaskom na integriranje sustava javnog prijevoza te povećati sigurnost prometa. Tijekom ove godine izvršena su terenska prometna istraživanja putem kojih se prikupljaju podaci o broju putnika na glavnim cestovnim koridorima, brojanje prometa na bitnim cestovnim presjecima. Nakon 'Analize postojećeg stanja i razvoja prometnog modela' slijedi druga faza 'Izrada i odabir prometnih rješenja' kad će se definirati konkretne mjere s ciljem integriranja prometa te podizanja regionalne mobilnosti.

3.6. SURADNJA DIONIKA CIKLOTURIZMA U ŽUPANIJI

S obzirom na postojanje mnoštva vrlo različitih dionika, uspješna implementacija Operativnog plana razvoja cikloturizma Krapinsko-zagorske županije neće biti moguća bez njihove kvalitetne suradnje. To je osobito važno kada je riječ o intervencijama u prostoru na planiranju, razvoju i održavanju cikloturističke infrastrukture i signalizacije, te drugih sadržaja namijenjenim cikloturistima. Naime, usprkos

deklarativnom opredjeljenju društva u cjelini i turističkog sektora za razvoj biciklističke infrastrukture, u praksi su još uvijek prisutni veliki otpori, a posebno je problematična nezainteresiranost lokalne zajednice vezano uz financiranje izgradnje biciklističke infrastrukture, u prvom redu posebnih biciklističkih staza i traka uz javne ceste. Nezainteresiranost je prisutna i kada je riječ o pitanju asfaltiranja lokalnih i nerazvrstanih cesta i ostalih puteva iznimno važnih za promet biciklista, iako prema članku 5. odredbi Zakona o sigurnosti prometa na cestama odgovornost za uređenje biciklističkog prometa imaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za unutarnje poslove.

Osim na razini Županije, nužno je voditi računa i o dionicima na državnoj razini. Među njima se kao dva ključna ističu **Ministarstvo turizma** kao nositelj izrade operativnih planova razvoja cikloturizma za kontinentalne županije i osnivač Koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma (u ožujku 2016. godine) te **Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture** kao tijelo nadležno za planiranje izgradnje nacionalne mreže biciklističkih ruta i donošenje zakona koji se odnose na cikloturizam. Vezano uz djelovanje ova dva ministarstva kao važni dionici pojavljuju se i **Hrvatska turistička zajednica** kao krovna organizacija bitna za promociju cikloturizma na nacionalnoj i međunarodnoj razini, javno poduzeće **‘Hrvatske ceste’** kao tijelo nadležno za izgradnju infrastrukture uz državne ceste s osnovanom Grupom za biciklistički promet i infrastrukturu pri Sektoru za razvoj i strateško planiranje, a u manjoj mjeri i **‘Hrvatske željeznice’** vezano uz transport biciklista željeznicom.

Za reguliranje kretanja biciklista po javnim prometnicama veliku važnost ima i **Ministarstvo unutarnjih poslova** kao tijelo nadležno za sigurnost prometa i biciklističkog prometa na javnim cestama, a značajnu ulogu ima i **Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije** vezano uz financiranje projekata koji trebaju proizaći iz operativnih planova razvoja cikloturizma. Ne smije se zanemariti niti **Ministarstvo poljoprivrede** kao krovno tijelo nadležno za poljoprivredne i šumske površine, lov i prostore uz nasipe za zaštitu od poplava, na koje se odnosi značajan dio biciklističkih ruta, posebno onih namijenjenih brdskim biciklistima. Na Ministarstvo poljoprivrede su kao također važni dionici vezana i javna poduzeća **‘Hrvatske vode’** i **‘Hrvatske šume’**.

Na lokalnoj razini ključnu ulogu imaju dionici kojima je cikloturizam u osnovnom fokusu interesa, a to se osim na samu **Županiju** kao korisnika bespovratnih sredstava i **regionalnu razvojnu agenciju** kao tijela koje bi trebalo pribaviti sredstva za ulaganja u razvoj cikloturizma odnosi u prvom redu na biciklističke i cikloturističke organizacije i udruge, Županijsku upravu za ceste, sustav turističkih zajednica te jedinice lokalne samouprave. Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma Hrvatske i stručnjaci i županijski predstavnici okupljeni u istom, zajedno s biciklističkim udrugama ističu se kao subjekti najpozvaniji za planiranje, kreiranje i provjeru kvalitete biciklističkih ruta, vođenje informacijske baze o rutama i podršku u izradi cikloturističkih karata.

Županijska uprava za ceste (ŽUC) ima osobitu ulogu zbog toga što se po županijskim i lokalnim cestama vodi većina biciklističkih ruta pa su te prometnice ključne za

izgradnju biciklističke infrastrukture (traka na kolniku), a ŽUC i jedinice lokalne samouprave čine ključan faktor glede planiranja, ulaganja u izgradnju i održavanje cikloturističke infrastrukture. **Županijska turistička zajednica** ima ključnu ulogu prilikom organizacije cikloturističkih aktivnosti i promocije cikloturizma na razini cijele županije te kao koordinator djelovanja **lokalnih turističkih zajednica**. Značajnu ulogu imaju i **turističke agencije**, odnosno destinacijske menadžment kompanije koje se bave cikloturizmom, posebice s aspekta privlačenja turističke potražnje te organizacije i podrške cikloturističkim događanjima.

Najvažniji od svih dionika je Županija, koja bi trebala koordinirati rad svih ostalih dionika, u koje osim prethodno navedenih spadaju i poduzetnici uključeni u razvoj cikloturizma. U njih spadaju u prvom redu subjekti koji se bave prihvatom cikloturista u smještajnim objektima, pružatelji ugostiteljskih, informativnih i servisnih usluga za cikloturiste, ponuditelji nekih specifičnih usluga za cikloturiste kao što su najam bicikla ('rent-a-bike'), sustavi javnih bicikala ('bike share') i dr. Ne smije se zanemariti ni neke posebne dionike poput Hrvatske gorske službe spašavanja vezano uz sigurnost kretanja biciklista po šumskim i gorskim prostorima i izradu karata za aktivan odmor u prirodi, lovačka društva i privatne koncesionare lovišta Hrvatskih šuma kao korisnike šumskih resursa zanimljivih za prolazak cikloturista itd.

Dodatna važnost županije proizlazi i iz potrebe koordinacije rada jedinica lokalne samouprave, koje često mogu imati različite interese, kao i vezano uz suradnju sa susjednim županijama. Naime, cikloturističke rute prolaze kroz više općina i gradova pa i županija, a cikloturiste ne zanimaju administrativne granice županija pa ni cijelih država. Upravo zbog toga je Ministarstvo turizma kao inicijator i financijer izrade operativnih planova inzistiralo na dogovoru između ključnih dionika u destinaciji kao nezaobilaznom elementu Plana, odnosno na potpisu sporazuma o provedbi Plana od strane ključnih dionika.

4. SWOT ANALIZA

Osnovni cilj SWOT analize je objektivno sagledavanje svih relevantnih prednosti i slabosti Krapinsko-zagorske županije kao cikloturističke destinacije, kao i sagledavanje prilika i prijetnji iz okruženja koje mogu utjecati na budući razvoj cikloturizma. Analiza je velikim dijelom temeljena na Akcijskom planu razvoja cikloturizma iz 2015. godine koji se odnosio na cijeli prostor Hrvatske, budući da je većina elemenata slična za većinu kontinentalnih županija. No, u analizu su uneseni i brojni posebni elementi do kojih se došlo tijekom analize raznih dokumenata koji se odnose na problematiku cikloturizma u Krapinsko-zagorskoj županiji, kroz razgovore s nadležnim osobama u Županiji i tijekom terenskog obilaska Županije. Važnu ulogu imale su i opservacije članova ekspertnog tima temeljene na iskustvu u radu na cikloturističkim projektima, kao i osobna iskustva autora kao cikloturista i članova Koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma Hrvatske pri Ministarstvu turizma osnovanog 2016. godine.

SWOT analiza utemeljena na ovakvim premisama čini osnovu za predlaganje konkretnih mjera potrebnih za razvijanje cikloturizma kao turističkog proizvoda, a tako i za planiranje njegovog razvoja na području Krapinsko-zagorske županije. Ona je važna i kao podloga za formuliranje operativnih ciljeva i konkretnih mjera, a tako i za financiranje cikloturističke infrastrukture te poticanje razvoja pratećih poduzetničkih aktivnosti.

4.1. PREDNOSTI

Najveća prednost Krapinsko-zagorske županije kada je riječ o razvoju cikloturizma su njeni atraktivni ruralni zagorski krajolici sa slikovitim brežuljcima, u kojima se ističe mnoštvo očuvanih objekata tradicionalne arhitekture te brojni lijepi vidici na skoro svim rutama. Za Županiju je znakovita i bogata prirodna i kulturno-povijesna baština s velikim brojem raznolikih atrakcija u svim dijelovima Županije. Kao i ostali dijelovi kontinentalne Hrvatske, i Krapinsko-zagorska županija ima razmjerno ugodnu klimu u većem dijelu godine, osobito u proljeće i jesen kao godišnjim dobima pogodnim za intenzivnije bavljenje cikloturizmom. Iako u Županiji nema posebno uređenih prometnica namijenjenih biciklistima, zbog mnoštva malih naselja postoji dosta lokalnih cesta s niskim intenzitetom prometa pogodnih za kretanje biciklista, a većina lokalnih ruta su atraktivne i dobro osmišljene.

PREDNOSTI

Atraktivni ruralni krajolici s mnogo očuvanih objekata tradicionalne arhitekture i brojnim lijepim vidicima

Bogata prirodna i kulturno-povijesna baština s velikim brojem raznolikih atrakcija u svim dijelovima Županije

Velik broj slikovitih lokalnih cesta neopterećenih prometom motornih vozila pogodnim za vođenje cikloturističkih ruta
Povoljan prometni položaj blizu Zagreba i na autocesti A2 kao jednom od najvažnijih tranzitnih pravaca iz Središnje i Zapadne Europe prema Jadranu
Velik broj atraktivnih i dobro osmišljenih lokalnih ruta
Raspoloživost sredstava iz EU fondova za projekte vezane uz cikloturizam
Podrška javnog sektora u razvoju cikloturizma, osobito Ministarstva turizma
Komplementarnost s ostalim oblicima turizma u prostoru Županije
Mnoštvo turističkih sadržaja na gotovo svim cikloturističkim rutama zahvaljujući velikom broju toplica i naselja s ugostiteljskim objektima

Imajući u vidu činjenicu da cikloturisti preferiraju korištenje vlastitih bicikala, kao značajna prednost ističe se i blizina velikih potencijalnih tržišta, posebno obližnjeg Zagreba, kao i odlična opća prometna dostupnost zahvaljujući poziciji na autocesti A2 kao jednom od glavnih smjerova dolaska inozemnih turista u Hrvatsku. Osim promidžbenog učinka, ulazak Hrvatske u Europsku uniju djelovao je poticajno i na privlačenje sredstava iz EU fondova kao jednog od glavnih potencijalnih izvora za financiranje projekata vezanih uz cikloturizam. Treba svakako spomenuti i visoku razinu podrške javnog sektora u razvoju cikloturističke infrastrukture, posebice Ministarstva turizma, čemu je doprinio i opći porast važnosti biciklizma u Hrvatskoj.

Dodatnom zamahu razvoja cikloturizma u Krapinsko-zagorskoj županiji doprinosi i potreba za širenjem turističkih aktivnosti na kontinentalni dio Hrvatske, zbog čega se povećao i poduzetnički interes za bavljenje različitim aktivnostima vezanim za cikloturizam. Tome u prilog idu i komplementarnost s ostalim oblicima turizma u prostoru Županije, posebno lječilišnim i ruralnim turizmom, kao i obilje turističkih sadržaja na gotovo svim cikloturističkim rutama zahvaljujući brojnim atrakcijama i naseljima u gotovo svim dijelovima Županije u kojima ima atraktivnih ugostiteljskih objekata.

4.2. NEDOSTACI

Niska aktualna razina razvijenosti cikloturizma u Krapinsko-zagorskoj županiji s obzirom na brojne prethodno navedene prednosti rezultat je velikog broja slabih točaka. One se najvećim dijelom odnose na cikloturističku infrastrukturu, odnosno mali broj izgrađenih biciklističkih staza i traka. Dodatne nepovoljne okolnosti za Županiju su što njome ne prolazi nijedna međunarodna EuroVelo ruta niti neka od velikih rijeka poput Drave, Save ili Dunava kao osobito privlačnih okruženja za touring cikloturiste na višednevnim putovanjima. Treba imati u vidu i da mnoštvo brdovitog terena usprkos atraktivnosti krajolika može odbiti značajan broj turista slabije fizičke

kondicije, o čemu svjedoči općenito snažniji razvoj cikloturizma u ravničarskim zemljama poput Nizozemske, Danske ili nama susjedne Mađarske.

Nepovoljno stanje prometne infrastrukture dodatno pogoršava otežano vođenje ruta zbog pružanja brojnih prometnica visokog intenziteta motornog prometa uslijed guste naseljenosti. To ima za posljedicu nezadovoljstvo domaćih te još više inozemnih cikloturista naviknutih na odsustvo izloženosti intenzivnom prometu automobila prilikom kretanja biciklom u svojim zemljama. Treba istaknuti i razmjerno nisku razinu sigurnosti u cestovnom prometu i nisku razinu prometne kulture i tolerancije među svim sudionicima u prometu, te oskudnost i neujednačenost postojeće biciklističke signalizacije.

NEDOSTACI
Mali broj izgrađenih biciklističkih staza i traka
Nepostojanje EuroVelo ruta i ruta uz velike rijeke u kombinaciji s mnogo brdovitog terena
Otežano vođenje ruta zbog pružanja brojnih prometnica visokog intenziteta motornog prometa
Niska razina sigurnosti u cestovnom prometu i prometne kulture
Nedovoljna tradicija korištenja bicikala i nedovoljna osviještenost o pozitivnom utjecaju vožnje bicikala na zdravlje
Nepovoljna poduzetnička klima
Slaba promocija na cikloturističkim tržištima
Nedovoljna prepoznatljivost Županije kao cikloturističke destinacije
Nedostatna smještajna i prateća uslužna ponuda za cikloturiste, posebno servisa i najma bicikala

Ovakva situacija dijelom je uvjetovana zapostavljenosti biciklizma u sustavu strateškog prometnog planiranja na nacionalnoj razini, kao i nedostatkom biciklističke tradicije na lokalnoj razini. U nedostatke spada i općenito nepovoljna poduzetnička klima, koja destimulira otvaranje tvrtki koje bi se bavile pružanjem različitih usluga cikloturistima. Primjetna je i još uvijek nedovoljna prepoznatljivost Županije kao cikloturističke destinacije te oskudna mreža biciklističkih servisa, trgovina i usluga za iznajmljivanje bicikala. Razmjerno slaboj važnosti cikloturizma dodatno doprinose i nedostatna ulaganja u promociju na cikloturističkim tržištima i razvoj turističkog proizvoda cikloturizma uslijed ograničenih raspoloživih sredstava.

4.3. PRILIKE

Iz analize osnovnih prednosti i nedostataka Krapinsko-zagorske županije kao cikloturističke destinacije mogu se detektirati prilike koje joj se pružaju ukoliko se dodatno unaprijede dobre strane i istovremeno uklone ključni nedostaci, budući da na europskim tržištima cijela kontinentalna Hrvatska i pogotovo Krapinsko-zagorska

županija imaju status neotkrivene cikloturističke destinacije. Kako većina cikloturista u Hrvatsku dolazi individualno, to znači da bi primjereno uređenje najatraktivnijih ključnih ruta kroz jasno i nedvosmisleno označavanje, kvalitetno trasiranje i opremljenost odmrištima, servisima i pratećim ugostiteljskim sadržajima za cikloturiste moglo odmah značajno povećati potražnju. To se posebice odnosi na korisnike trekking i touring bicikala kao potencijalno značajnih oblika inozemne turističke potražnje, a koji su danas u Hrvatskoj prisutni u maloj mjeri. To bi istodobno pomoglo i agencijama koje se bave organiziranim dolascima cikloturista, jer bi korisnicima svojih usluga mogle ponuditi atraktivne nove i razmjerno dugačke linijske i kružne biciklističke rute.

Povoljna okolnost je i činjenica da su zbog pozitivnih učinaka vožnje bicikla na zdravlje ljudi, očuvanje okoliša i razvoj ruralnih područja mogućnosti korištenja fondova EU za uređenje cikloturističke infrastrukture vrlo velike, osobito za označavanje ruta i njihovo opremanje odmorištima i informativnim sadržajima poput pano planova, opisa ruta i sl. Stoga bi prilikom planiranja razvoja cikloturizma trebalo dati prednost osnovnim nacionalnim rutama najzanimljivijim za potencijalne turiste, što se u slučaju Krapinsko-zagorske županije u prvom redu odnosi na glavnu državnu cikloturističku vezu br. 6 smjerom sjever - jug, na vezu istok-zapad ali na potencijalnu kružnu županijsku rutu i vezne rute prama Trakošćanu i dolinom rijeke Sutle uz granicu sa Slovenijom. Afirmaciji ovih ruta doprinijeti će i primjena novih zakonskih propisa koji bi kroz standardizaciju biciklističke signalizacije znakova i opreme na cestama posebnu težinu dali upravo duljim rutama nacionalnog značaja.

PRILIKE
Status Krapinsko-zagorske županije kao neotkrivene cikloturističke destinacije
Uređenje nacionalne mreže cikloturističkih ruta i standardizacija biciklističke signalizacije
Mogućnosti korištenja fondova EU za uređenje infrastrukture i drugih sadržaja za cikloturiste
Podizanje kvalitete cikloturističke infrastrukture zahvaljujući primjeni novih zakonskih propisa
Ublažavanje granične kontrole prema Sloveniji
Korištenje novih tehnologija, posebno u domeni GPS-a i većeg korištenja E-bikeova
Podizanje ekološke svijesti i s time povezano poticanje korištenja bicikala
Razvoj ponude pratećih sadržaja i aktivnosti za cikloturiste

Perspektivno ukidanje granične kontrole prema Sloveniji uslijed ulaska u Schengenski režim kretanja ili u prvoj fazi barem ublažavanje zbog manjeg pritiska izbjeglica sigurno će dodatno stimulirati širenje cikloturizma u Krapinsko-zagorskoj županiji, a veliku ulogu moglo bi imati i intenzivnije korištenje novih tehnologija u domeni GPS-a uređaja te pogotovo veće korištenje E-bicikala pogodnih za kretanje po brdovitom terenu. Važnu priliku predstavlja i podizanje ekološke svijesti u Hrvatskoj te s tim

povezano intenzivnije korištenje bicikala od strane domaće populacije, kao i snažniji razvoj ponude pratećih sadržaja i aktivnosti za cikloturiste.

4.4. PRIJETNJE

Usprkos mnogobrojnim mogućnostima, aktualna gospodarska situacija u Hrvatskoj i iseljavanje iz ruralnih prostora povlači za sobom niz opasnosti za budući razvoj cikloturizma. Glavnina prijetnji vezana je uz nedostatak sredstava za financiranje izgradnje cikloturističke infrastrukture i ostalih sadržaja namijenjenih cikloturistima. Velik broj prijetnji dolazi i iz područja zakonske regulative, pri čemu se u prvom redu misli na otežanu izgradnju biciklističkih staza i traka zbog zakonsko-regulativnih i imovinsko-pravnih problema i neusklađenosti u zahtjevima cikloturista i drugih korisnika prostora.

PRIJETNJE
Nedostatak sredstava za izgradnju biciklističke prometne infrastrukture
Otežana izgradnja biciklističkih staza i traka zbog zakonsko-regulativnih i imovinsko-pravnih problema
Porast broja prometnih nesreća u kojima sudjeluju biciklisti i neusklađenost prometnih propisa
Problemi vezani uz održavanje biciklističke signalizacije i pratećih sadržaja
Nedovoljno privlačenje sredstava iz fondova Europske unije za projekte vezane uz cikloturizam
Nesklonost Županije i jedinica lokalne samouprave izdvajanju za cikloturističku infrastrukturu
Ograničene financijske mogućnosti djelovanja malih kontinentalnih turističkih zajednica

Porast biciklističkog prometa sadrži i opasnost od povećanja broja prometnih nesreća u kojima sudjeluju biciklisti, a što može za posljedicu imati i neusklađenost regulatornih rješenja i prometnih propisa sa situacijom na terenu. To osobito dolazi do izražaja prilikom usklađivanja situacije na terenu s odredbama iz podzakonskih akata, odnosno pravilnika koji se odnose na biciklističke rute, tim više što je za očekivati probleme vezane uz održavanje biciklističke infrastrukture u uvjetima nesklonosti Županije i jedinica lokalne samouprave izdvajanju za cikloturističku infrastrukturu. Među važne opasnosti spadaju i limitirane mogućnosti privlačenja sredstava iz fondova Europske unije uslijed nedovoljne podrške pojedinim projektima na lokalnoj razini, kao i ograničene financijske mogućnosti djelovanja malih kontinentalnih turističkih zajednica.

5. VIZIJA I CILJEVI RAZVOJA

VIZIJA

Polazište za izradu smjernica budućeg razvoja je vizija cikloturizma, koja proizlazi iz prethodno utvrđenih glavnih povoljnih značajki Krapinsko-zagorske županije, kao cikloturističke destinacije, ali podrazumijeva i prevladavanje utvrđenih nedostataka s ciljem stvaranja konkurentne ponude cikloturizma na visokozahtjevnom suvremenom turističkom tržištu. Takva željena slika budućnosti treba predstavljati sažeti prikaz zajedničkih interesa svih dionika u Županiji, njihova očekivanja, vrijednosti i aspiracije prema razvoju cikloturizma.

U skladu s time vizija razvoja cikloturizma formulirana je na sljedeći način:

‘U 2020. godini cikloturizam će postati jedan od generatora razvoja turizma zahvaljujući izgradnji i uređenju cikloturističke infrastrukture, dobroj povezanosti i označenosti ruta i ispunjavanju uvjeta visoke sigurnosti. Poticat će poduzetnike na izgradnju i unapređenje prateće smještajne, ugostiteljske i servisne infrastrukture. Kao jedan od važnih turističkih proizvoda Krapinsko-zagorske županije, komplementarno će nadopuniti turističku ponudu, ponajprije zdravstvenog turizma i obiteljskog odmora, stvarajući destinacijski lanac vrijednosti koji gostima pruža različite mogućnosti rekreacije i odmora u bajkovitom okruženju.’

Iz ovako definirane vizije proizlazi da bi se ključne akcije usmjerene na intenzivniji razvoj cikloturizma trebale odnositi primarno na izgradnju biciklističkih staza i traka na ključnim rutama, unapređenje prometne sigurnosti, kvalitetno i ujednačeno označavanje ruta, poticanje izgradnje potrebnih smještajnih, ugostiteljskih i servisno-trgovačkih sadržaja namijenjenih cikloturistima. U funkciji razvoja proizvoda i njegove kvalitete potrebno je uvoditi marku kvalitete, najprije za smještajne objekte a potom i za ostale elemente ponude (npr. ugostiteljstvo, atrakcije). Također će biti potrebno intenzivirati promocijske aktivnosti kako bi Županija podigla svoju prepoznatljivost i pozicionirala se kao i cikloturistička destinacija (npr. ‘Bajka na bike-u’).

CILJEVI

Iz vizije razvoja turizma definirane Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine proizlazi da bi cikloturizam trebao postati jedan od važnijih oblika turizma u Hrvatskoj, koji ima osobitu važnost za turistički razvoj kontinentalnog dijela Hrvatske. Da bi se taj ključni cilj ostvario te u skladu s vizijom razvoja turizma Krapinsko-zagorske županije do 2025. godine kao i razvoja cikloturizma nužno je realizirati ciljeve, koji uključuju sljedeće:

1. Stvaranje organizacijskog okvira koji će omogućiti kvalitetno umrežavanje svih dionika relevantnih za turističko korištenje bicikala, što podrazumijeva i niz edukativnih aktivnosti za različite vrste dionika te izradu potrebnih informativnih materijala i karata;

2. Stvaranje mreže uređenih ključnih županijskih cikloturističkih ruta dovoljno atraktivnih po pitanju sadržaja na tim rutama i dovoljno opremljenih po pitanju sigurnosti i obilježenosti za privlačenje većeg broja cikloturista;
3. Jasno reguliranje kretanja biciklista po državnim, županijskim i lokalnim cestama u skladu s najboljom europskom praksom po pitanju sigurnosti kretanja biciklista, uključujući i kretanje po posebnim vrstama puteva i teritorija (šumski putovi, prometnice u zaštićenim područjima, nasipi, brane, pješačke staze, itd.);
4. Unapređenje proizvoda cikloturizma na lokalnim rutama za rekreativne i trekking bicikliste te unapređenje ponude za brdske (MTB) bicikliste zajedno s primjerenom ponudom odmorišta, vidikovaca i okrijepno-servisnih stanica (npr. automati za vodu i napitke);
5. Stvaranje poticajne klime za sve vrste poduzetništva vezanog uz cikloturizam, kako u osnovnom prihvatu cikloturista (certificiranje smještajnih objekata), tako i u domeni pratećih djelatnosti od interesa cikloturista (ugostiteljska ponuda, servisi, trgovine, najam bicikala, sustavi javnih bicikala ('bike share'), uvođenje električnih bicikala i punionica za iste, te drugih inovativnih koncepata); i
6. Intenziviranje promocijskih aktivnosti, ponajviše sustava turističkih zajednica na županijskoj i lokalnim razinama, s naglaskom na cikloturizam kao oblik aktivnog i zdravog odmora u zelenom bajkovitom okruženju.

Vremenski, organizacijski i financijski najzahtjevniji dio svakako će biti unapređenje županijske mreže cikloturističkih ruta. Posebno se ovdje misli na dijelove planiranih aktivnosti koje se ne odnose samo na označavanje, već zahtijevaju veće intervencije i izgradnju posebnih biciklističkih staza i traka pa u tom smislu zahtijevaju koordinaciju i usuglašavanje većeg broja dionika javnog i privatnog sektora, adekvatne studije, dozvole i projekte, te značajnija financijska sredstva iz proračuna i EU fondova.

Istovremeno, važno je provoditi projekte koji se tiču internog marketinga, odnosno, upoznavanja lokalnih poduzetnika i stanovništva s mogućnostima koje cikloturizam može otvoriti za generiranje ekonomskih koristi. Isto tako, s obzirom na današnje izrazito skromne promocijske aktivnosti i materijale cikloturizma razvoj proizvoda treba pratiti i intenzivnija promocija, usmjerena na domaće tržište kao i na strana tržišta i to posebno u zemljama u okruženju kojima Krapinsko-zagorska županija može predstavljati novu i neotkrivenu turističku destinaciju.

6. STANDARDI ZA RAZVOJ CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE U KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI

Glavnu prepreku snažnijem razvoju cikloturizma u Hrvatskoj osim izuzetno malog broja posebno izgrađenih biciklističkih staza i traka predstavlja još uvijek do kraja neriješena regulatorna osnova za označavanje, signalizaciju i opremanje biciklističkih ruta. Naime, iako je Ministarstvo mora, pomorstva i infrastrukture 2013. godine donijelo Pravilnik o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta, 2014. godine Pravilnik o uvjetima za projektiranje i izgradnju biciklističke infrastrukture na cestama te 2016. godine novi Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, još uvijek nije donesen Pravilnik o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama koji bi po prvi put trebao jasno regulirati obilježavanje cikloturističkih ruta.

Kako je istodobno snažan razvoj cikloturizma u Hrvatskoj stvorio potrebu za označavanjem ruta u prostoru, u nedostatku važećih propisa vezanih na terenu su se počeli koristiti raznovrsni sustavi označavanja cikloturističkih ruta. Ovi se sustavi međusobno znatno razlikuju ne samo između pojedinih županija, nego i unutar njih. Prisutne su i ogromne razlike između pojedinih dijelova Hrvatske, pri čemu neovisno o stvarnim potrebama u nekim dijelovima Hrvatske gotovo uopće nema označenih biciklističkih ruta, a u nekima one prekrivaju veći dio cjelokupne cestovne mreže. Dodatni problem je i izrazita nepovezanost cikloturističkih ruta na razini Hrvatske, jer je ogromna većina ruta lokalnog karaktera i ograničena na pojedine županije, a često i samo na pojedine općine i gradove.

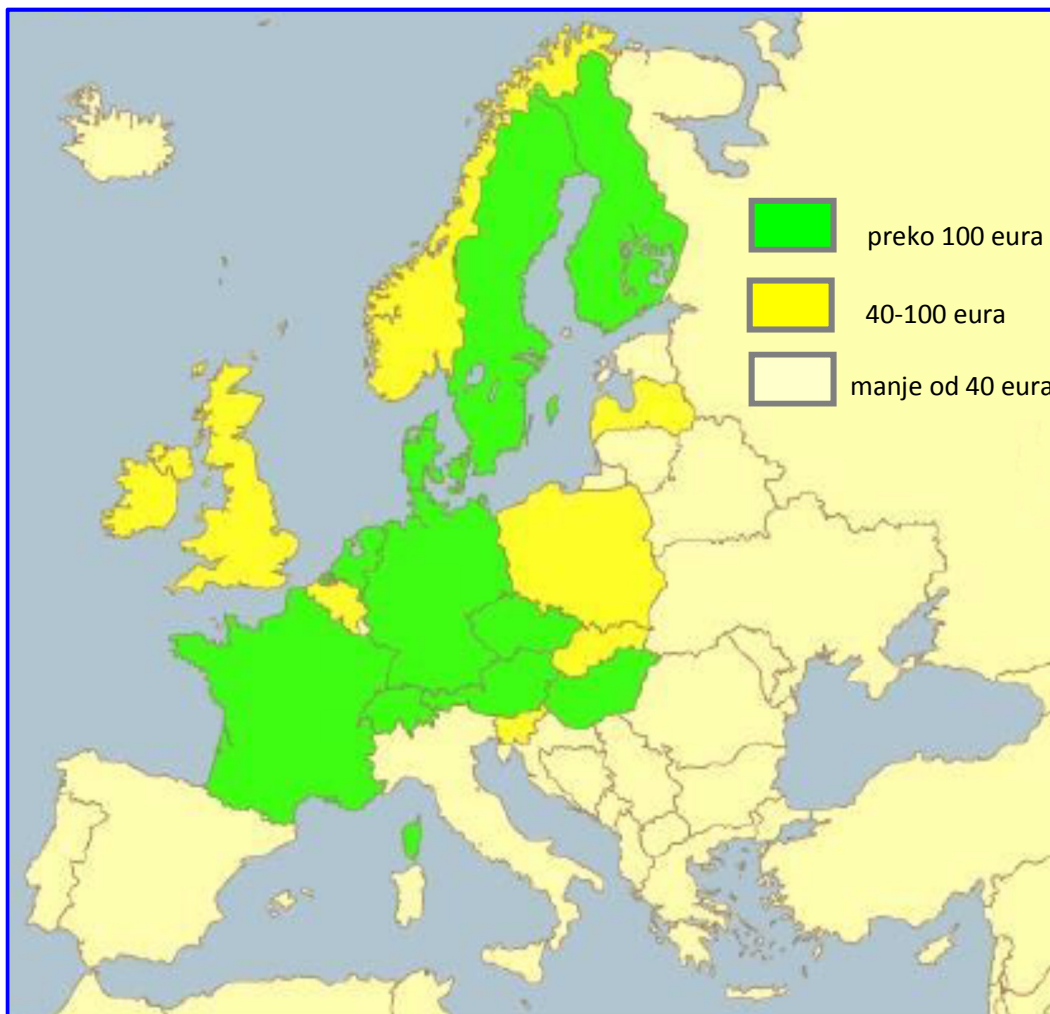
Značajan broj ruta u Hrvatskoj, a u manjoj mjeri i u Krapinsko-zagorskoj županiji, usto je i nestručno trasiran na način da ne bi mogao udovoljiti uvjete propisane Pravilnikom o biciklističkoj infrastrukturi. Naime, brojne rute vode se po cestama s vrlo intenzivnim motornim prometom, što niti je prihvatljivo Pravilnikom niti predstavlja praksu u državama s razvijenom biciklističkom kulturom. Za Hrvatsku je karakteristično i vođenje ruta po različitim površinama, od kvalitetnog asfalta do lošeg makadama i šumskih putova, za razliku od uobičajene prakse odvajanja ruta namijenjenih rekreativnim i touring biciklistima i korisnicima brdskih bicikala u svim europskim zemljama koje raspolažu uređenim biciklističkim rutama obilježenim u skladu sa zakonskim propisima.

Dodatni problem je i nedovoljno poznavanje osnovnih pojmova od strane mnogih dionika cikloturističkog razvoja, posebice razlikovanje biciklističkih ruta ili pravaca kao poveznica određenih točki u prostoru po prometnicama kojima se kreću biciklisti, od biciklističkih traka, staza i putova kao posebnih prometnica ili dijelova prometnica namijenjenih sigurnom i udobnom kretanju biciklista. Pritom se iz marketinških razloga često za biciklističke rute neopravdano koristi pojam biciklistička staza, iako se taj pojam odnosi na posebnu od kolnika odvojenu prometnu površinu namijenjenu isključivo biciklistima.

Takve pojave na hrvatskim cestama mnoge brojne inozemne cikloturiste turiste naviknute na stručno vođenje biciklističkih ruta u zemljama iz kojih dolaze odbija od

provođenja cikloturističkog odmora u Hrvatskoj, posebice obitelji s djecom dodatno osjetljive na sigurnosne aspekte cikloturizma. Stoga se većina cikloturističkih aktivnosti u Hrvatskoj provodi kao dodatni oblik rekreacije u primorskim dijelovima Hrvatske, osobito u Istri, koja je zbog mnoštva lokalnih cesta neopterećenih motornim prometom i slikovitog blago brežuljkastog krajolika izrazito pogodna za cikloturizam. Posljedica ovakve situacije je da usprkos velikom rastu cikloturizma zadnjih godina Hrvatska još uvijek spada u skupinu zemalja s razmjerno slabo razvijenim cikloturizmom, posebice na kontinentu, za razliku od susjedne Mađarske pa i Slovenije (slika 6.1.).

Slika 6.1. Europske države prema godišnjim prihodima od cikloturizma po stanovniku

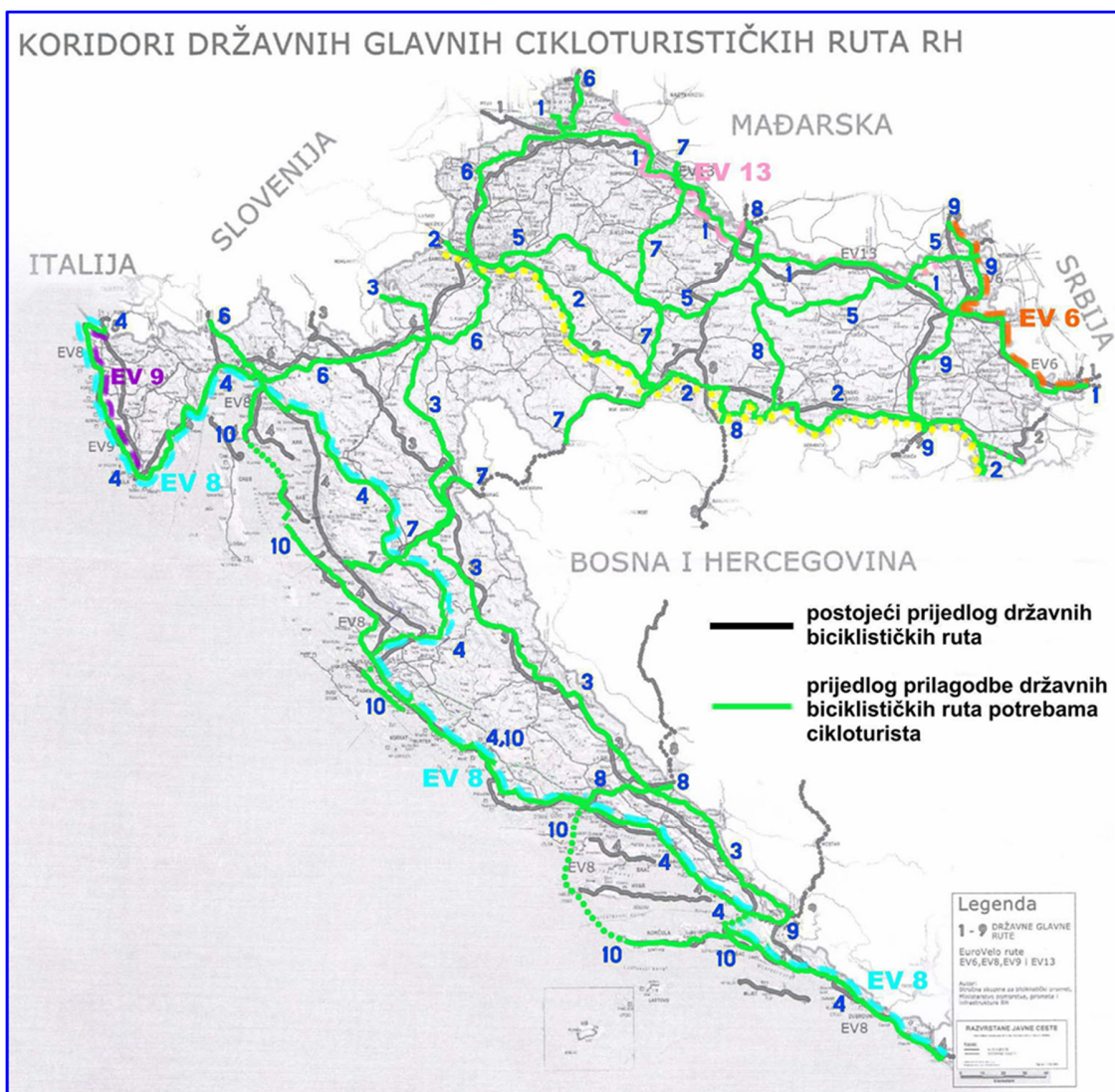

Izvor: <http://www.eurovelo.org/wp-content/uploads/2015/01/AB-Presentation-European-Tourism-Forum.pdf>

Imajući u vidu činjenicu da razvoj cikloturizma znači poticanje ekonomskog rasta i otvaranje novih radnih mjesta u zaostalim ruralnim područjima, smanjenje negativnih učinaka prijevoza i turizma na okoliš, Europska biciklistička federacija (European

Cyclists' Federation - ECF) je u suradnji s nacionalnim i regionalnim partnerima razvila projekt EuroVelo - Europska mreža biciklističkih ruta, kojem je osnovni cilj inkorporirati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu. U sklopu projekta "EuroVelo Central Coordination" izrađena je i strategija razvoja cikloturizma za cijelo područje Europske unije, koju je u cijelosti financirala Europska komisija i kojom se kroz razvoj cikloturizma želi unaprijediti teritorijalna kohezija i međusobno razumijevanje među europskim regijama, poboljšati zdravstveno stanje građana Europske unije te poticati razvoj kvalitetnih biciklističkih ruta.

Slika 6.2. Nacionalne biciklističke rute prema Pravilniku o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta i EuroVelo mreža

Pri tom se na Hrvatsku odnose četiri EuroVelo pravca prikazana na slici 4:

- EuroVelo 6 Atlantik - Crno more (u Hrvatskoj - Dunavska ruta),
- EuroVelo 8 Mediteranska ruta (u Hrvatskoj - Jadranska ruta),
- EuroVelo 9 Baltik - Jadran i
- EuroVelo 13 Ruta željezne zavjese (u Hrvatskoj - Dravska ruta).

U tijeku je proces uspostave nove EuroVelo Savske rute, koja bi trebala prolaziti od izvora do ušća rijeke Save, dakle najvećim dijelom kroz Hrvatsku uključujući i glavni grad Zagreb. Od 2016. godine pri Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma u okviru Ministarstvu turizma djeluje i Nacionalna koordinacija EuroVelo za Hrvatsku.

Poseban doprinos EuroVela je izrada mnoštva materijala i uputa usmjerenih na ujednačavanje standarda i kvalitetno trasiranje cikloturističkih ruta u Europi. Među njima se ističu četiri osnovna pravila prilikom trasiranja biciklističkih ruta⁷:

1. SIGURNOST - poželjne su posebne biciklističke staze ili trake te javne ceste s prometom ispod 500 vozila dnevno, a ako je promet veći od 2.000 vozila samo uz dozvoljene maksimalne brzine ispod 30 kilometara na sat. Na javnim cestama po kojima dnevno u prosjeku prometuje više od 4.000 vozila dnevno ili se vozi preko 80 km/h obvezatna je izgradnja posebnih biciklističkih traka, dok se promet biciklista uz ceste s prometom većim od 10.000 vozila dnevno smije odvijati samo po posebnim biciklističkim stazama udaljenim od samih cesta, odnosno po posebnim koridorima.

2. ATRAKTIVNOST - biciklističke rute treba trasirati po atraktivnom i raznolikom okolišu na način da se ruta pruža uz što više prirodnih i kulturno-povijesnih atrakcija te da se uz nju na razumnim udaljenostima (minimalno u razmacima od 50 kilometara) pružaju smještajni i ugostiteljski sadržaji za cikloturiste. Istodobno se ne preporuča vođenje ruta po neatraktivnom okolišu bez dodatnih sadržaja, kao ni po prostorima gdje postoji opasnost od napada životinja ili izloženosti kriminalu, buci ili onečišćenom okolišu.

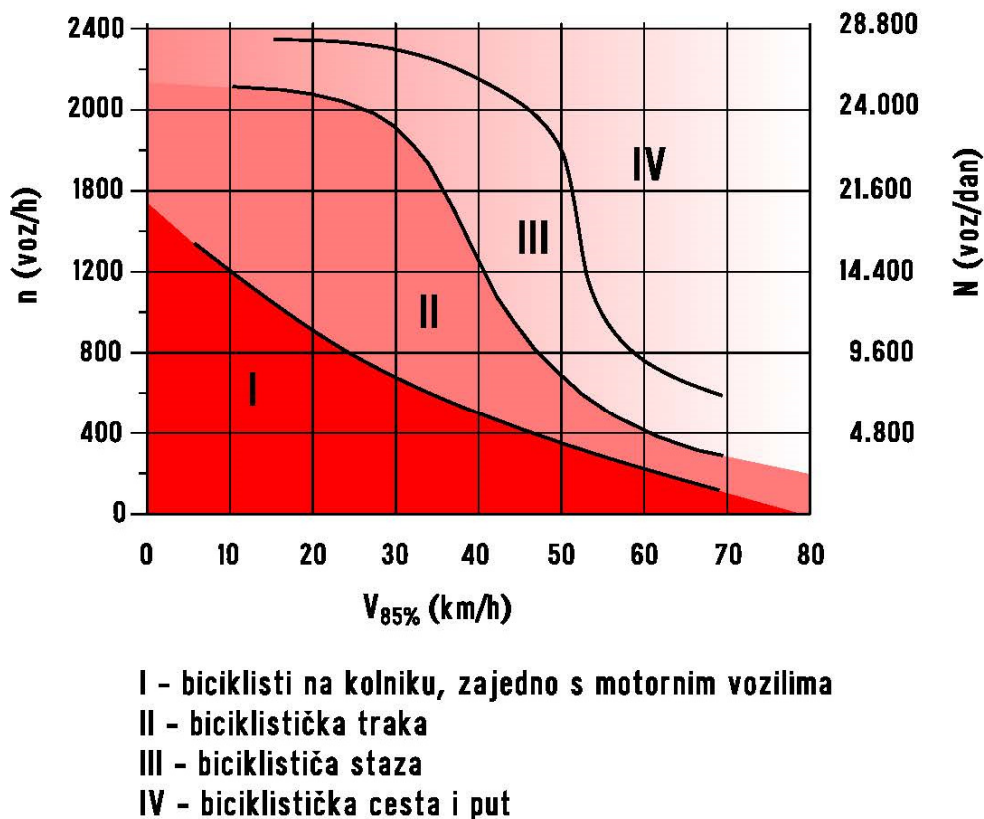
3. KOHERENTNOST - ruta ne smije imati prekide u obliku fizičkih prepreka poput zona zabrane prolaza biciklima, željezničkih pruga bez uređenog prijelaza, vodenih površina na kojima ne postoje stalne trajektne veze, skele ili brodske linije na kojima je moguć prijevoz bicikala, kao i dionice na cestama koje ne udovoljavaju uvjetima sigurnosti. Istodobno rute trebaju izbjegavati prevelika skretanja s osnovnog pravca, posebice rute koje vode uz velike rijeke ili obale mora.

4. UDOBNOŠĆ - Preporučljiva podloga je asfalt, ali se dozvoljavaju i kraće dionice po drugoj podlozi ukoliko je tvrda, stabilna i laka za vožnju. Nekvalitetna makadamska podloga ili druga prometna površina po kojoj nije moguća vožnja trekking biciklima nije prihvatljiva. Na rutama treba izbjegavati uzbrdice veće od 10%, a na duljim relacijama i one iznad 6%.

⁷ EuroVelo, the European cycle route network, European Cyclist Federation 2013

Uzmu li se u obzir ovi standardi, proizlazi da nijedna od državnih glavnih ruta u Hrvatskoj prema Pravilniku o funkcionalnim kategorijama za određivanje mreže biciklističkih ruta kao svojevrsnom prostornom okviru za uređenje biciklističkih ruta u Hrvatskoj ne bi mogla niti dugoročno zadovoljiti propisane uvjete. Naime, u izvornom Pravilniku iz 2013. većina tih ruta predložena je u koridorima državnih cesta s velikim intenzitetom prometa motornih vozila. Stoga je u sklopu Akcijskog plana razvoja cikloturizma predložena prilagodba tih ruta potrebama cikloturizma, a Ministarstvo turizma je ove godine uputilo i poseban dopis Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture, u kojem se traži unošenje tih izmjena, kako je prikazano na slici 4. Pravilnik inače predviđa osim državnih glavnih i uspostavljanje državnih veznih, županijskih i lokalnih biciklističkih ruta, ali one za sada nisu definirane.

Slika 6.3. Izbor vrste biciklističke prometne površine s obzirom na intenzitet i brzinu 85-percentilnog motornog prometa

Izvor: (Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, NN 28/2016)

U kontekstu skorog donošenja Pravilnika o prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama, treba naglasiti i da su normativi koje predviđa Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi u mnogim elementima i stroži od standarda EuroVela. To bi moglo prouzročiti značajnu redukciju broja trenutno označenih cikloturističkih ruta i otežati formiranje državnih ruta, posebice uzme li se u obzir da prijedlog Pravilnika o

prometnim znakovima, signalizaciji i opremi na cestama predviđa uklanjanje prije postavljenih znakova, čak i na lokalnim biciklističkim rutama.

Naime, osim što sadrži precizno razrađene normative o tome kako bi trebale izgledati biciklističke trake i staze te u kojim slučajevima se propisuje njihova izgradnja, Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi propisuje i izbor vrste biciklističke prometne površine, a koji se vrši na osnovu brzine kretanja motornih vozila V85% i broja vozila po satu, prema prikazu na slici 6.3.

Slika 6.4. Osnovni pojmovi vezani uz biciklističku infrastrukturu prema Pravilniku MMPI

Biciklistička traka na kolniku

Biciklistička traka odvojena od kolnika

Biciklistička cesta

Biciklistički put

Izvor: Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi MMPI, NN 28/2106 od 30.03.2016.

Iz tog prikaza proizlazi da se ne preporuča vođenje prometa bicikala na kolniku kod brzina iznad 70 km/h, osim na cestama s prometom manjim od 2.000 vozila dnevno. Dodatno se u Pravilniku navodi da preporučena maksimalna brzina vozila na svim

cestama po kojima se kreću biciklisti ne bi trebala biti veća od 50 kilometara na sat, a i preporučljivi maksimalni nagib na duljim relacijama ruta ne bi trebao biti veći od 4%. Pravilnik sadrži i definicije osnovnih pojmova važnih za cikloturiste - biciklističkih ruta, traka, staza, cesta i putova, kao što je prikazano na slici 6.4.

- **Biciklistička ruta ili pravac** je smjer pružanja biciklističke prometnice koja povezuje određena mjesta ili točke u prostoru, obilježena putokazima, a može biti izgrađena u obliku biciklističke staze, trake, ceste ili puta,
- **Biciklistička traka na kolniku** je dio kolnika namijenjen za promet bicikala koji se prostire uzduž kolnika obilježen uzdužnom crtom na kolniku i propisanim prometnim znakom,
- **Biciklistička staza odvojena od kolnika** je izgrađena prometna površina namijenjena prometu bicikala odvojena od kolnika i obilježena horizontalnim oznakama i propisanim prometnim znakovima,
- **Biciklistička cesta** je prometna površina sa suvremenim kolničkim zastorom namijenjena za promet bicikala koja se proteže izvan koridora ceste, obilježena horizontalnim oznakama i propisanim prometnim znakom; i
- **Biciklistički put** je prometna površina za promet bicikala bez suvremenog kolničkog zastora izvan koridora ceste obilježena propisanim prometnim znakom.

Pravilnik predviđa i pojam mješovite biciklističko-pješačke staze, a u mnogim naseljima postoje pločnici koji se povremeno koriste za kretanje bicikliste. No, ukoliko trake za kretanje pješaka i biciklista nisu posebno označene, biciklisti ih ne smiju koristiti, a većina je usto i razmjerno uska i stoga nepogodna za stvaranje mješovitih biciklističko-pješačkih staza kao mogućeg i propisanog zakonskog rješenja. Naime, prema članku 2. Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi⁸ 'biciklističko-pješačka staza je prometna površina namijenjena za kretanje biciklista i pješaka, izgrađena odvojeno od kolnika i označena odgovarajućom prometnom signalizacijom' i trebala bi prema članku 15. istog pravilnika biti široka minimalno 1,5 metara, a na novim ili rekonstruiranim površinama minimalno 2,0 metara. Ograničavajuću ulogu za razvoj cikloturizma ima i striktna obveza kretanja biciklista po javnim cestama jedan iza drugoga, što destimulira privlačenje cestovnih biciklista, posebno na pripremama za takmičenja.⁹

Kada je riječ o Krapinsko-zagorskoj županiji, treba istaknuti da postojeća prometna infrastruktura omogućuje vođenje **glavne državne rute br. 6 smjerom sjever - jug** u skladu sa standardima i EuroVela i *Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi bez ozbiljnijih intervencija*, osim u području grada Zaboka i manjim dijelom u središtu Krapine. Između Gajeve ulice u Zaboku i dvorca Gjalski bi zbog intenzivnijeg prometa

⁸ Narodne novine, 23. ožujka 2016

⁹ Prema Zakonu o sigurnosti prometa na cestama (N.N. 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15) **Navodi se:** „Vozači bicikla dužni su se kretati biciklističkom stazom ili biciklističkom trakom, a ako one ne postoje, što bliže desnom rubu kolnika. Ako se dva ili više vozača bicikala kreću u skupini, dužni su kretati se jedan iza drugoga. Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako postupi suprotno (Članak 112.).

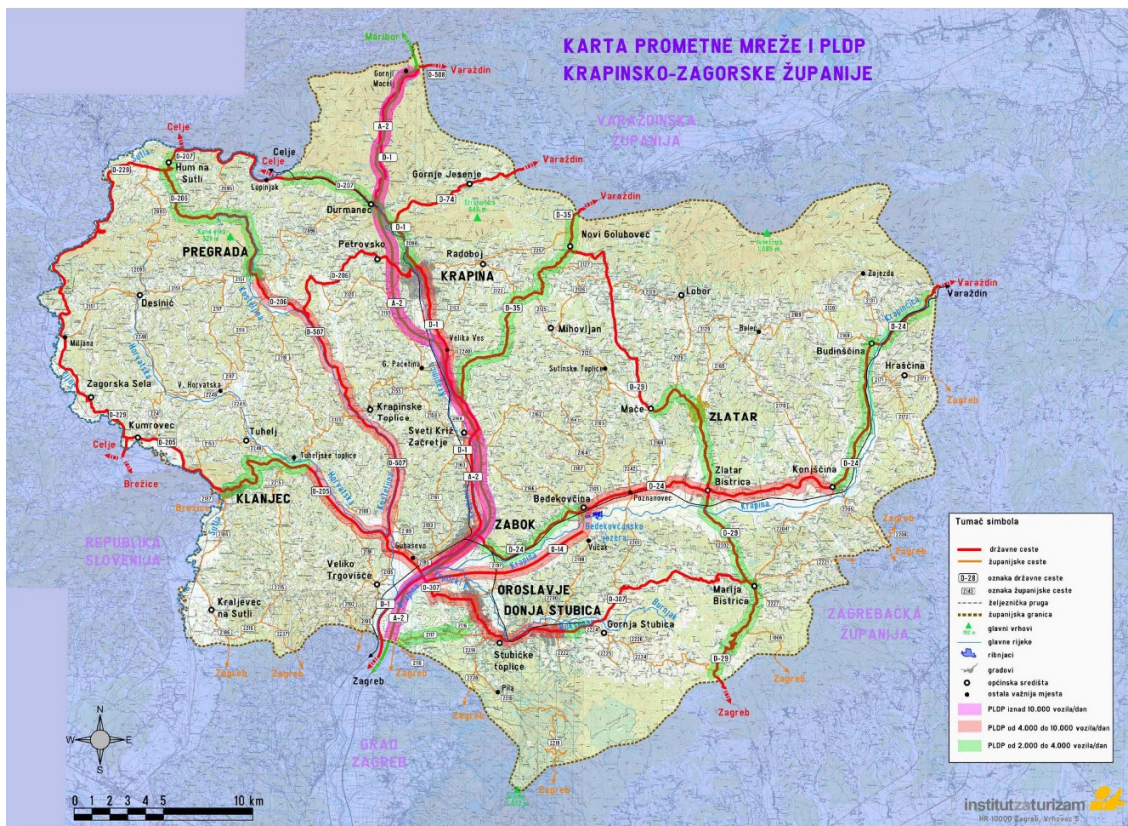
motornih vozila bilo potrebno urediti biciklističke trake uz kolnik u duljini od oko 3 kilometra, a u slučaju da to nije moguće izgraditi posebnu biciklističku stazu južno od željezničke pruge ili uz rijeku Krapinu. U Krapini je problematično oko 400 metara rute od Muzeja Krapinskih neandertalaca do Gajeve ulice, jer je Celjska cesta suviše prometna, a Magistratska jednosmjerna bez mogućnosti uređenja posebne trake za bicikliste. Stoga se kao rješenje nameće uređenje posebne biciklističke staze uz rijeku Krapinicu, nakon čega bi ruta mogla prolaziti Šetalištem narodnog preporoda, s time da bi idealno rješenje bilo produljenje biciklističke staze uz Krapinicu prema jugu za oko 1 kilometar sve do odvojka za Bobovje.

Državna ruta drugog reda smjerom zapad - istok ima samo jednu problematičnu dionicu, a to je dionica Vučak - Selnica između Bedekovčine i Marije Bistrice. Ona prolazi kolskim putem kroz šumu teško prohodnim u vlažnim uvjetima, kojeg bi stoga u trebalo prekriti barem tvrdom i stabilnom makadamskom podlogom, ako nije realno asfaltiranje. Uz to bi bilo preporučljivo izgraditi 0,3 kilometara dugu biciklističku traku na razmjerno prometnoj državnoj cesti D-205 od središta Kumrovca do odvojka za Ravno Brezje, te oko 1,6 kilometara biciklističke trake uz državnu cestu D-307 u Humu Bistričkom. Treba napomenuti i da za razliku od državne rute br. 6 koja ima samo jedan ozbiljniji, ali razmjerno blagi uspon kod Gornjeg Jesenja visinske razlike 175 metara, državna ruta zapad - istok ima čak devet kraćih (visinska razlika 50-70 metara), ali razmjerno oštrijih uspona.

Županijska ruta ima nešto više problematičnih dionica te dosta dijelova na cestama s visokim nagibima, ali je to i logično s obzirom da se radi o najduljoj ruti kojoj je osnovni cilj povezati glavne atrakcije u Županiji. Uz već spomenute problematične točke na kojima se Županijska ruta preklapa s rutom sjever - jug (u Krapini) i zapad - istok (u Kumrovcu), ističu se i 1,3 km duga dionica razmjerno prometne državne ceste D-205 između Zelenjaka i Klanjca, 2,5 km duga dionica uz državnu cestu D-307 kroz grad Donju Stubicu te 1,3 km duga dionica od Novog Golubovca do Očure uz državnu cestu D-35. Za unapređenje i dodatno podizanje atraktivnosti Županijske rute veliku ulogu imalo bi asfaltiranje ili u prvoj fazi barem uređenje tvrde i stabilne makadamske podloge na vezi između Klanjca i Kraljevca na Sutli preko Svetog Florijana u duljini od 2,2 kilometra te 1,1 kilometar između Sekirovog sela i Šagudovca na vezi Gornja Stubica - Marija Bistrica.

Preostale dvije vezne rute od Krapine do Gornjeg Macelja i u produžetku prema Trakoščanu i Ptuju u Sloveniji te ruta Sutla od Kumrovca odnosno Miljane do graničnog prijelaza Hum na Sutli nemaju problematičnih dionica. Naime, obje rute nalaze se cijelom duljinom na asfaltnoj podlozi i usprkos statusa državnih cesta nemaju velik obim motornog prometa niti značajnije nagibe. Eventualni problem mogao bi predstavljati jedino granični režim prema Sloveniji, s obzirom na to da granični prijelaz Hum na Sutli za sada mogu koristiti samo državljani Europske unije, a kod graničnog prijelaza Macelj postoji opasnost nemogućnosti korištenja od strane biciklista zbog režima autoceste.

Slika 6.5. Karta prometne mreže i PLDP Krapinsko-zagorske županije

7. OPERATIVNE STRATEGIJE ZA RAZVOJ CIKLOTURIZMA

7.1. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA RAZVOJ RUTA I CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE

Mjera I. Kreiranje državne rute I. reda - Zagorska ruta (sjever-jug) - 42 km

Cilj:	Stvaranje mreže uređenih ključnih županijskih cikloturističkih ruta
Opis:	<p>Najvažnija ruta za područje Krapinsko-zagorske županije je državna ruta I. reda radnog naziva Zagorska ruta, koja se područjem Županije pruža smjerom sjever-jug u duljini od 42 km od granice s Varaždinskom županijom kod Cerja Jesenjskog preko Krapine, Pačetine, Svetog Križa Začretje, Zaboka i Velikog Trgovišća do granice Zagrebačke županije kod Žejinaca. Ruta čini dio državne rute br. 6 koja vodi od granice sa Slovenijom kod Murskog Središća preko Varaždina, Krapine, Zagreba, Karlovca i Rijeke do granice sa Slovenijom kod Rupe.</p> <p>Realizacija ove mjere podrazumijeva izradu izvedbenog plana obilježavanja rute i postavljanje cikloturističke signalizacije na cijeloj ruti. Budući da vizualni izgled i dimenzije oznaka rute i cikloturističkih putokaza još nisu definirani zakonskim propisima, oni će se dostaviti naknadno nakon dogovora s nadležnim strukturama u MMPI, s time da je sigurno da će se raditi oznakama i putokazima plave boje te bijelim slovima.</p> <p>Prema okvirnim kalkulacijama predviđa se postavljanje oko 60 stupova s minimalno 50 dvosmjernih oznaka rute i 11 dvosmjernih cikloturističkih putokaza, i to u Gornjem Jesenju, Podgori Krapinskoj, Krapini (Hušnjakovo i centar grada), Gornjoj i Donjoj Pačetini, Svetom Križu Začretje, Zaboku, Pavlovcu Zabočkom, Gubaševu i Velikom Trgovišću.</p> <p>Uz obilježavanje rute predviđaju se i dvije fizičke intervencije na ruti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uređenje biciklističke staze uz rijeku Krapinicu u Krapini u duljini od oko 400 metara od Muzeja Krapinskih neandertalaca do Gajeve ulice, a eventualno i njeno produljenje prema jugu za oko 1 kilometar sve do odvojka za Bobovje. 2. Uređenje biciklističke trake uz Županijsku cestu Ž-2195 u Zaboku između Gajeve ulice i dvorca Gjalski po ulicama Matije Gubca i Pavlovec Zabočki u duljini od oko 3 kilometra, a u slučaju da to nije moguće izgradnja posebne biciklističke staze južno od željezničke pruge kod stanice za tehnički pregled vozila ili uz rijeku Krapinu.

	Paralelno s obilježavanjem rute predviđa se i njeno opremanje odmorištima i servisnim stanicama te njeno uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a u skladu s mjerama u nastavku Plana. Preporuča se i usklađivanje označavanja sa Varaždinskom županijom s obzirom na njen nastavak prema sjeveru u smjeru Bednje i Lepoglave te sa Zagrebačkom županijom s obzirom na njen nastavak prema jugu u smjeru Zaprešića.
Područje obuhvata:	Gradovi Krapina i Zabok te općine Jesenje, Sveti Križ Začretje i Veliko Trgovišće
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave gradova i općina na ruti • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije • Hrvatske ceste
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Prometni elaborat postavljanja prometnih znakova za označavanje cikloturističkih ruta izrađen od strane ovlaštenog inženjera cestovnog prometa • Postavljanje prometne cikloturističke signalizacije • Uređenje odmorišta sa servisnim stanicama • Uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a
Vrijeme provedbe:	2017. - 2020.

Mjera II. Kreiranje rute II. reda - Toplička ruta (zapad-istok) - 58 km

Cilj:	Stvaranje mreže uređenih ključnih županijskih cikloturističkih ruta
Opis:	<p>Druga najvažnija ruta za područje Krapinsko-zagorske županije je državna ruta II. reda radnog naziva Toplička ruta, koja se područjem Županije pruža smjerom zapad-istok u duljini od 58 km od državne granice sa Slovenijom kod Kumrovca preko Tuheljskih Toplica, Krapinskih Toplica, Svetog Križa Začretje, Bedekovčine, Vučaka i Marije Bistrice do granice Zagrebačke županije kod Globočeca. Ruta se može perspektivno produljiti preko Komina i Preseke u Zagrebačkoj županiji do Križevaca u Koprivničko-križevačkoj županiji i u nastavku prema Koprivnici i Bjelovaru.</p> <p>Realizacija ove mjere podrazumijeva izradu izvedbenog plana obilježavanja rute i postavljanje cikloturističke signalizacije na cijeloj ruti. Budući da vizualni izgled i dimenzije oznaka rute i cikloturističkih putokaza još nisu definirani zakonskim propisima, oni će se dostaviti naknadno nakon dogovora s nadležnim strukturama u MMPI, s time da je sigurno da će se raditi oznakama i putokazima plave boje te bijelim slovima.</p> <p>Na ruti se prema okvirnim kalkulacijama predviđa postavljanje oko 100 stupova s minimalno 85 dvosmjernih oznaka rute i 15 dvosmjernih</p>

cikloturističkih putokaza i to kod graničnog prijelaza Razvor, u Kumrovcu, Risvici, Tuhelju, Tuheljskim Toplicama, Krapinskim Toplicama, Gornjoj i Donjoj Pačetini, Svetom Križu Začretje, Bedekovčini, Vučaku, Selnici, Humu Bistričkom, Mariji Bistrici i Globočecu.

Uz obilježavanje rute predviđaju se i tri fizičke intervencije na ruti:

1. Uređenje biciklističke trake na državnoj cesti D-205 od središta Kumrovca do odvojka za Ravno Brezje u duljini od 300 metara.
2. Prekrivanje tvrdom makadamskom podlogom kolskog puta većim dijelom kroz šumu između Vučaka i Selnice.
3. Uređenje 1,6 kilometara biciklističke trake na državnoj cesti D-307 u Humu Bistričkom.

Realizacija intervencija koje se odnose na kolske puteve kroz šumu podrazumijeva traženje posebnih uvjeta građenja od javnog poduzeća 'Hrvatske šume'. Paralelno s obilježavanjem rute predviđa se i njeno opremanje odmorištima i servisnim stanicama te njeno uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a u skladu s mjerama u nastavku Operativnog plana. Preporuča se i usklađivanje označavanja sa Zagrebačkom županijom s obzirom na njen nastavak prema istoku u smjeru Svetog Ivana Zeline.

Područje obuhvata:	Grad Donja Stubica i općine Kumrovec, Tuhelj, Krapinske Toplice, Sveti Križ Začretje, Bedekovčina, Gornja Stubica i Marija Bistrica
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave općina na ruti • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije • Hrvatske ceste • Hrvatske šume
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Prometni elaborat postavljanja prometnih znakova za označavanje cikloturističkih ruta izrađen od strane ovlaštenog inženjera cestovnog prometa • Postavljanje prometne cikloturističke signalizacije • Uređenje odmorišta sa servisnim stanicama • Uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a
Vrijeme provedbe:	2018. - 2019.

Mjera III. Kreiranje kružne Županijske rute - 167 km

Cilj:	Stvaranje mreže uređenih ključnih županijskih cikloturističkih ruta
Opis:	Treća najvažnija ruta za područje Krapinsko-zagorske županije je kružna županijska ruta koja bi u duljini od 167 kilometara povezala ključne

atrakcije i najvažnija naselja u Županiji, s posebnim naglaskom na obuhvatu prostora kroz koje ne prolaze dvije glavne rute državnog značaja. Ukoliko bi se kao polaznu točku odredilo sjedište Županije Krapinu ruta bi trebala prolaziti trasom Krapina - Radoboj - Novi Golubovec - Lobar - Belec - Budinščina - Trgovišće - Konjščina - Marija Bistrica - Gornja Stubica - Donja Stubica - Stubičke Toplice - Jakovlje i Luka (u Zagrebačkoj županiji) - Radakovo - Klanjec - Kumrovec - Miljana - Desinić - Pregrada - Štuparje - Krapina.

Za unapređenje i dodatno dizanje atraktivnosti Županijske rute veliku ulogu imalo bi asfaltiranje ili u prvoj fazi barem uređenje tvrde i stabilne makadamske podloge na vezi između Klanjca i Kraljevca na Sutli preko Svetog Florijana u duljini od 2,2 kilometra te 1,1 kilometar između Sekirovog sela i Šagudovca ne vezi Gornja Stubica - Marija Bistrica.

Kao i kod ruta državnog značaja realizacija ove mjere podrazumijeva izradu izvedbenog plana obilježavanja rute i postavljanje cikloturističke signalizacije na cijeloj ruti. Budući da vizualni izgled i dimenzije oznaka rute i cikloturističkih putokaza još nisu definirani zakonskim propisima, oni će se dostaviti naknadno nakon dogovora s nadležnim strukturama u MMPI, s time da je sigurno da će se raditi oznakama i putokazima plave boje te bijelim slovima.

Prema okvirnim kalkulacijama predviđa se postavljanje oko 290 stupova s minimalno 255 dvosmjernih oznaka rute i 34 dvosmjerna cikloturistička putokaza i to u Krapini, na Trškom vrhu, u Radoboju, Očuri, Novom Golubovcu, Starom Golubovcu, Loboru, Belcu, Budinščini, Trgovišću, Konjščini, Mariji Bistrici, Humu Bistričkom, Selnici, Gornjoj Stubici, Donjoj Stubici, Stubičkim Toplicama, Radakovu, Lučelnici Tomaševečkoj, Klanjcu, Zelenjaku, Risvici, Kumrovcu, Zagorskim Selima, Miljani, odvojkju za Veliki Tabor, Desiniću, odvojkju za Vinagoru, Pregradi, Valentinovu (dvorac Bežanec), Štuparju, Tkalcima te Jakovlju i Luki u Zagrebačkoj županiji.

Uz obilježavanje rute predviđaju se i tri fizičke intervencije na ruti, ne računajući intervencije na dijelovima Županijske rute koji se preklapaju sa Zagorskom i Topličkom rutom:

1. Uređenje 1,3 kilometara biciklističke trake na državnoj cesti D-35 između Očure i Novog Golubovca.
2. Uređenje 2,5 kilometara biciklističke trake na državnoj cesti D-307 kroz grad Donju Stubicu.
3. Uređenje 1,3 kilometara biciklističke trake na državnoj cesti D-205 od između Klanjca i Zelenjaka.

Uz navedene intervencije preporuča se asfaltiranje na strmim dijelovima i barem uređenje tvrde i stabilne makadamske podloge na dvjema

nerazvrstanim makadamskim cestama niske kvalitete, koje bi omogućile atraktivnije vođenje rute, i to:

4. Na 1,1 km ceste izrazito nekvalitetne nerazvrstane ceste između Sekirovog Sela i Šagudovca kod Gornje Stubice.

5. Na 2,2 kilometra nerazvrstane ceste između Klanjca i Kraljevca na Sutli preko Svetog Florijana.

Pod pretpostavkom realizacije ova dva zahvata Županijska ruta bi se mogla izmjestiti s dosta prometne trase Marija Bistrica - Gornja Stubica uglavnom po državnoj cesti D-307 na prometno izrazito neopterećenu slikovitu trasu Marija Bistrica - Šagudovec - Gornja Stubica, te s manje atraktivne dolinske trase Klanjec - Lučelnica - Radakovo po županijskoj cesti Ž-2215 na izrazito slikovitu i prometno posve neopterećenu cestu Klanjec - Sveti Florijan - Radakovo po gorskom hrptu.

Paralelno s obilježavanjem rute predviđa se i njeno opremanje odmorištima i servisnim stanicama te njeno uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a u skladu s mjerama u nastavku Plana.

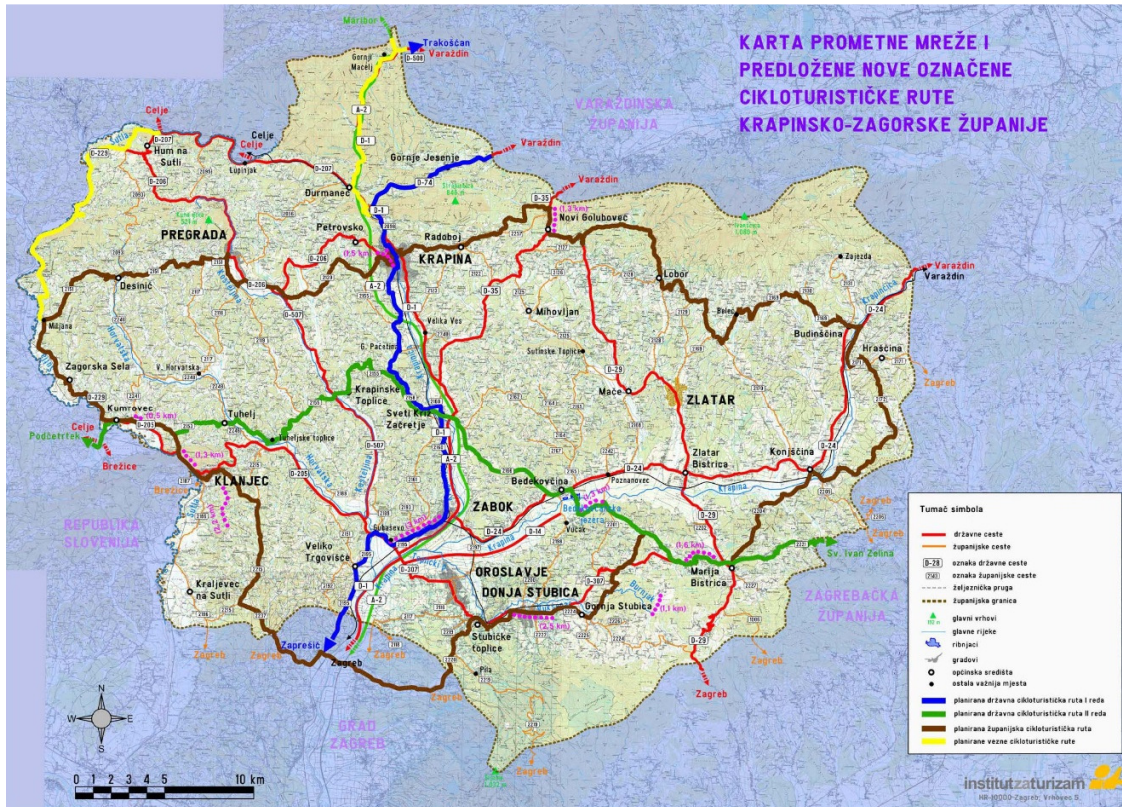
Područje obuhvata:	Gradovi Krapina, Zlatar, Donja Stubica, Klanjec i Pregrada te općine Radoboj, Novi Golubovec, Lobar, Budinščina, Hrašćina, Konjšćina, Marija Bistrica, Gornja Stubica, Stubičke Toplice, Kraljevec na Sutli, Kumrovec, Zagorska Sela, Desinić, Petrovsko te Jakovlje i Luka u Zagrebačkoj županiji
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave gradova i općina na ruti • Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije • Županijska uprava za ceste Zagrebačke županije • Hrvatske ceste
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Prometni elaborat postavljanja prometnih znakova za označavanje cikloturističkih ruta izrađen od strane ovlaštenog inženjera cestovnog prometa • Postavljanje prometne cikloturističke signalizacije • Uređenje odmorišta sa servisnim stanicama • Uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a
Vrijeme provedbe:	2018. - 2020.

Mjera IV. Kreiranje veznih ruta Krapina - Macelj (13 km) i Miljana - Hum na Sutli (20 km)

Cilj:	Stvaranje mreže uređenih ključnih županijskih cikloturističkih ruta
Opis:	<p>Uz tri glavne rute smjerom sjever-jug, zapad-istok i kružne, postoji i potreba dodatnog povezivanja s rutama u susjednoj Sloveniji i Varaždinskoj županiji. Među njima se ističe vezna ruta koja bi Krapinu povezivala s Maceljem i dalje prema Trakošćanu u Varaždinskoj županiji duljine 13 kilometra, uključujući i odvojak prema graničnom prijelazu Macelj odnosno Sloveniji. Važnost koja nadilazi lokalni značaj ima i 20 kilometara duga poveznica Miljane s Humom na Sutli uz rijeku Sutlu, budući da se pruža na slikovitoj i prometno slabo opterećenoj državnoj cesti D-229 uz graničnu rijeku Sutlu. Kako se i poveznica Krapine i Macelja pruža prometno neopterećenom asfaltiranom lokalnom cestom paralelnom s državnom cestom D-1 i autocestom A-3, nisu potrebne nikakve dodatne intervencije. No, za realizaciju ovih ruta potrebno je prethodno dogovoriti granični režim sa susjednom Slovenijom, jer granični prijelaz Hum na Sutli za sada mogu koristiti samo državljani Europske unije, a kod graničnog prijelaza Macelj postoji opasnost nemogućnosti korištenja od strane biciklista zbog režima autoceste.</p> <p>Realizacija i ove mjere podrazumijeva izradu izvedbenog plana obilježavanja rute i postavljanje cikloturističke signalizacije. Budući da vizualni izgled i dimenzije oznaka rute i cikloturističkih putokaza još nisu definirani zakonskim propisima, oni će se dostaviti naknadno nakon dogovora s nadležnim strukturama u MMPI, s time da je sigurno da će se raditi oznakama i putokazima plave boje te bijelim slovima.</p> <p>Prema okvirnim kalkulacijama na veznoj ruti Krapina (Podgora Krapinska) - Gornji Macelj bilo bi potrebno postaviti oko 20 stupova sa petnaestak dvosmjernih oznaka rute i četiri dvosmjerna cikloturistička putokaza u Podgori Krapinskoj, Đurmancu, Donjem Macelju i Gornjem Macelju, a na veznoj ruti Sutla također oko 20 stupova sa petnaestak dvosmjernih oznaka rute i četiri dvosmjerna cikloturistička putokaza u Miljani, Harinoj Žlaki, Malom Taboru i kod graničnog prijelaza Hum na Sutli.</p> <p>Paralelno s obilježavanjem rute predviđa se i njeno uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a u skladu s mjerama u nastavku Plana. Preporuča se i usklađivanje označavanja vezne rute Krapina – Macelj sa Varaždinskom županijom s obzirom na njen nastavak prema sjeveroistoku u smjeru Trakošćana.</p>
Područje obuhvata:	Grad Krapina i općine Đurmanec, Zagorska Sela i Hum na Sutli
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave gradova i općina na ruti

	<ul style="list-style-type: none">• Županijska uprava za ceste Krapinsko-zagorske županije• Hrvatske ceste
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none">• Prometni elaborat postavljanja prometnih znakova za označavanje cikloturističkih ruta izrađen od strane ovlaštenog inženjera cestovnog prometa• Postavljanje prometne cikloturističke signalizacije• Uvrštavanje u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a
Vrijeme provedbe:	2018.

Slika 7.1. Karta prometne mreže i predloženih novih označenih cikloturističkih ruta Krapinsko-zagorske županije

Mjera VI. Kreiranje ruta, bike parkova i ostalih sadržaja za brdske (MTB) bicikliste

Cilj:	Unapređenje ponude za brdske (MTB) bicikliste
Opis:	<p>Radi stvaranja turističke ponude za brdske bicikliste na području Županije potrebno je urediti i obilježiti nekoliko staza namijenjenim brdskim biciklistima. Osim obilježavanja staza koje treba biti krajnje jednostavno i neagresivno po okoliš, to podrazumijeva i uređenje dodatnih sadržaja na stazama (prepreke, skakaonice, brvna itd.). Imajući u vidu da se radi o šumskim prostorima, realizacija ovih podrazumijeva traženje posebnih uvjeta građenja od javnog poduzeća 'Hrvatske šume'</p> <p>Kao najpogodnije lokacije ističu se bliža okolica Krapine odnosno Strahinjčica, šumski brdski prostori Medvednice i Ivančice, te bliža okolica Tuheljskih i Krapinskih Toplica zbog potrebe stvaranja ponude za stacionarne goste. Prioritet bi trebali imati prostori koji pokazuju naj snažniju inicijativu radi osiguranja kontinuiteta u održavanju infrastrukture. Kao i u slučaju infrastrukture namijenjene korisnicima cestovnih i trekking bicikala podrazumijeva se uvrštavanje sadržaja za brdske bicikliste u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a.</p>
Područje obuhvata:	Gradovi Krapina, Zlatar i Donja Stubica i općine Radoboj, Tuhelj, Krapinske Toplice, a eventualno i drugi gradovi i općine u skladu s lokalnim inicijativama
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave gradova i općina • Biciklističke udruge u Županiji
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Obilježavanje posebnih ruta za brdske bicikliste • Uređenje bike parkova s preprekama i skakaonicama • Uvrštavanje ponude za brdske bicikliste u promocijske materijale Županijskog i lokalnih TZ-a
Vrijeme provedbe:	2018-2020.

Mjera VII. Razvoj odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste

Cilj:	Podizanje kvalitete cikloturističkih ruta
Opis:	Cikloturizam kao turistički proizvod aktivnog odmora i rekreacije zahtjeva određene fizičke napore pa je na rutama potrebno planirati mjesta za odmor. Iako se u urbanim središtima, posebno u/ili pokraj parkova uobičajeno nalaze organizirana mjesta za parkiranje i klupe kod odmor, kad se govori o cikloturističkim odmorištima ponajviše se podrazumijevaju mjesta za odmor u ruralnim predjelima ili manjim naseljima.

Takva mjesta trebaju biti ugodna i opuštajuća pa je poželjno da budu izdvojena od buke, uređena i održavana s lijepim vizurama okolice. Dalje, potrebno ih je pažljivo planirati s obzirom na duljinu i težinu rute kako bi bila dobro raspoređena kroz cikloturističku mrežu.

Uobičajena opremljenost odmorišta sastoji se od:

- Uređenih mjesta za parkiranje bicikla
- Nekoliko klupa za sjedenje (i stola)
- Koša za smeće
- Nadstrešnice (mogućnost sklanjanja od kiše i sunca)
- Info-panoa s kartom koja sadrži prikaz ruta, lokacije za odmorišta, turističke sadržaje u okruženju i druge osnovne turističke informacije

Odmorišta mogu sadržavati i stanice za popravak bicikla (osnovni alat uključujući pumpu za bicikl) te dostupnost pitke vode, što im daje dodanu vrijednost.

U Krapinsko-zagorskoj županiji uređeno je pet odmorišta za cikloturiste (Kumrovec, Marija Bistrica, Gornja Stubica, Desinić te Kraljevec na Sutli), a u planu je još šest odmorišta i to u Klanjcu, Zlataru, Humu na Sutli, Pregradi, Svetom Križu Začretje i Konjšćini. Osim uobičajene opremljenosti odmorišta će sadržavati i tzv. 'pametne' klupe.

Uz postojeća i planirana odmorišta, a s obzirom na planirane cikloturističke rute u ovom dokumentu i njihovu zahtjevnost, predlažu se odmorišta i na sljedećim lokacijama:

- Gornje Jesenje (na jednom od vidikovaca)
- Krapina (uz Hušnjakovo)
- Veliko Trgovišće (u blizini kuće dr. F. Tuđmana)
- Krapinske Toplice (područje Hršak Brega na jednom od vidikovaca)
- Bedekovčina (kod Bedekovčanskih jezera)
- Petrovsko (na području Štuparja)
- Radoboj (na jednom od vidikovaca)
- Lobor (u samom mjestu)
- Hrašćina (kod Hrašćinskog meteorita)
- Belec (nedaleko crkve Sv. Marije Snježne)

Područje obuhvata:	Cijeli prostor Krapinsko-zagorske županije
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinsko-zagorska županija • Jedinice lokalne samouprave gradova i općina
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Odrediti mjesta za odmorišta • Definirati standard za opremanje odmorišta (oblik klupa, nadstrešnica, izgled info-table)

- Regulirati održavanje odmorišta
- Promovirati odmorišta u svim informativnim i promocijskim materijalima lokalnih i županijskih turističkih zajednica i drugih dionika

Vrijeme provedbe: 2018. - 2019.

7.2. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA RAZVOJ I PROMOCIJU CIKLOTURISTIČKOG PROIZVODA

Mjera VIII. Razvoj i certificiranje smještajne ponude, unapređenje ugostiteljskih sadržaja i izleta za cikloturiste

Cilj: Poticanje poduzetništva i podizanje prepoznatljivosti Krapinsko-zagorske županije kao cikloturističke destinacije

Opis: Kako bi se odgovorilo na specifične zahtjeve cikloturista, odnosno, uveli i pratili elementi ponude koji podižu kvalitetu doživljaja potrebno je razraditi i testirati kriterije koje trebaju ispuniti objekti koji žele privlačiti ovaj segment gostiju. Shodno primjerima dobre prakse iz okruženja ti zahtjevi mogu biti podijeljeni u više kategorija (obavezni, opcionalni) kako bi se objekti koji se žele posebno specijalizirati mogli još dodatno istaknuti. Osnovni kriteriji moraju ispuniti ključne potrebe cikloturista (npr. prihvata za jednu noć, prostor za odlaganje opreme, prostor za sušenje, alat za jednostavne popravke i sl.) dok opcionalni kriteriji unose faktor diferencijacije i čine 'soft' dio ponude gdje je ključna inovativnost u uslugama (npr. ponuda izleta, prijevoz prtljage, usluga rezervacije noćenja u sljedećem objektu, kvalitetni info-materijali, savjetovanje vezano uz obilazak turističkih atrakcija i sl.).

Važno je odrediti model certificiranja, odnosno, nositelja dodaje certifikata te način provedbe i monitoringa. Isto tako, potrebno je izraditi grafički standard te izgled tabli, koje će objekti koji ispune kriterije istaknuti na vidljivim mjestima (za što je, također, važno izraditi upute i pravila). Certificirani objekti posebno se promoviraju kroz sve promocijske materijale i aktivnosti sustava turističkih zajednica i drugih dionika u turističkom marketingu. Osim unapređenja smještajnih sadržaja valja razmisliti i o prilagodbi ugostiteljskih sadržaja koji također mogu uz relativno malo intervencija postati dostupniji i prilagođeni cikloturistima (npr. sigurno odlaganje bicikala, 'lunch paketi', prilagođeni obroci i sl.).

Kad je riječ o organiziranoj ponudi izleta za cikloturiste danas ona u Županiji još uvijek nije dostupna pa je potrebno potaknuti turističke

agencije na funkciju destinacijskih menadžment kompanija. Destinacijske menadžment kompanije su agencije čija se uspješnost temelji na formiranju paketa koji uključuju lokalne atrakcije i vrijednosti te dobrim odnosima s ponuđačima proizvoda i usluga u destinaciji što im omogućuje fleksibilnost i prilagodljivost potrebama gostiju. Zbog toga je važno istražiti interes agencija, poticati ih na ponudu paketa za cikloturiste u smislu pomoći kod izrade programa, organizacije studijskih putovanja s ciljem upoznavanja primjera dobre prakse i sl. Poseban bi naglasak mogao biti upravo na stacionarne goste u Krapinsko-zagorskoj županiji, ali i na stanovnike i goste Zagreba kao velikog generatora potencijalne potražnje. Ponuda izleta tematski se može prilagoditi obilasku turističkih atrakcija i njihovom povezivanju s cikloturizmom koji tako povezuje edukaciju, rekreaciju i opuštanje u cjeloviti turistički doživljaj.

Područje obuhvata:	Cijeli prostor Krapinsko-zagorske županije
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo turizma • TZ Krapinsko-zagorske županije • Krapinsko-zagorska županija • Privatni sektor: hotelijeri, ugostitelji, turističke agencije
Aktivnosti:	<p>Smještaj i ugostiteljstvo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provesti programe interne komunikacije s dionicima u turizmu te istražiti interes za certificiranje • Dostaviti popis zainteresiranih objekata s područja Županije Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma RH • Komunicirati i koordinirati aktivnosti vezane uz samu provedbu certificiranja • Izraditi plan i provoditi promocijske aktivnosti vezane uz certificirane objekte <p>Turističke agencije</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razviti i provoditi sustav poticaja za turističke agencije za specijalizaciju za cikloturiste (edukacija, obilazak primjera dobre prakse, povezivanje s drugim dionicima, edukacija vodiče za cikloturizam, promocija)
Vrijeme provedbe:	2018. - 2020.

Mjera IX. Razvoj informativnih i interpretativnih sadržaja

Cilj:	Unapređenje kvalitete cikloturističkog proizvoda
Opis:	Dostupnost i kvaliteta informacija u velikoj mjeri pridonosi kvaliteti boravka cikloturista u destinaciji. Suvremene tehnologije omogućuju

dostupnost svih potrebnih detaljnih informacija putem web stranica, društvenih mreža, mobilnih aplikacija i sl.

Međutim, cikloturistima je tijekom boravka u Županiji važno pružati informacije i na druge načine, bilo osobnom preporukom (TIC-evi) i tiskanim materijalima ili info materijalima u prostoru (info-table/pano-karte i informativne ploče). TIC-evi danas funkcioniraju u okviru ureda turističkih zajednica i u njima je važno osigurati dostupnost tiskanim materijala ali i mogućnost dobivanja preporuka od educiranih informatora koji cikloturiste mogu savjetovati, poticati na kretanje po destinaciji i uputiti ih na dodatne sadržaje. Povrh toga, info materijale potrebno je distribuirati i kroz smještajne i ugostiteljske objekte, muzeje, atrakcije i druga mjesta koja posjećuju biciklisti.

Dalje, informiranost se osigurava i kroz kvalitetne informativne i interpretativne sadržaje u prostoru pri čemu se misli na info-table postavljene na mjestima na kojima se očekuju informacije - odmorištima, vidikovcima, kod većih atrakcija. Interpretaciju je potrebno osigurati na više stranih jezika, sa svim potrebnim informacijama, ciljano i pregledno, bez suvišnih detalja. Info-table trebaju na cijelom prostoru biti jednoobraznog dizajna, odnosno, vizualno povezane (materijal, boje, koncept, raspored informacija, način isticanja poruka) te dimenzijama i oblikom prilagođene prostoru i okruženju.

Područje obuhvata:	Cijeli prostor Krapinsko-zagorske županije
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Jedinice lokalne samouprave • Sustav turističkih zajednica • Ostali dionici iz javnog sektora (Hrvatske ceste, ustanove iz kulture i dr.)
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada baza za distribuciju informativnih i promocijskih materijala • Definiranje TIC-eva (duž) ruta u kojima će se osigurati informativne usluge • Definiranje atrakcija koje je potrebno interpretirati • Određivanje lokacija za info-table i interpretacijske table • Definiranje dizajna za jednoobrazne info-table, interpretacijske ploče i druge info materijale (sinergijski učinci) • Izrada i postavljanje info-tabli • Izrada i postavljanje interpretacijskih sadržaja • Održavanje informativnih i interpretativnih sadržaja
Vrijeme provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • 2018. - kontinuirano

Mjera X. Unapređenje promocijskih aktivnosti i materijala

Cilj:	Podignuti razinu prepoznatljivosti Županije kao cikloturističke destinacije te privlačiti već broj turista i posjetitelja
Opis:	<p>Potrebno je osigurati veću zastupljenost cikloturizma u promocijskim aktivnostima i materijalima sustava turističkih zajednica, na županijskoj i na lokalnim razinama, i to u tiskanim i elektronskim medijima. Također je važno osigurati distribuciju promocijskih materijala putem dionika uključenih u ovaj turistički proizvod.</p> <p>Kad je riječ o aktivnostima valjalo bi ciljati aktivnosti tj. organizirati nastupe na specijaliziranim sajmovima, oglašavati se u specijaliziranim medijima te organizirati studijska putovanja novinara koji obrađuju teme cikloturizma. Vezano uz to, sukladno financijskim mogućnostima, te udruženim naporima s drugim dionicima izrađuje se plan te se provode aktivnosti za svaku godinu.</p> <p>Osnovni skup tiskanih promocijskih materijala za cikloturizam sadržavao bi sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Cikloturističke karte Županije</i>: karte bi na pregledan i dovoljno detaljan način sadržavale skup informacija za cikloturiste - <i>Imidž-info brošura</i>: riječ je o brošuri manjeg formata i jednostavnije izvedbe kojom bi se ciljano promovirao cikloturizam i putem kojeg bi se dobile osnovne informacije i pregled cikloturističkih sadržaja i mogućnosti u Županiji. Materijal bi bio namijenjen širokoj distribuciji kroz TIC-eve, smještajne i ugostiteljske objekte i sl. <p>Svi tiskani promocijski materijali na razini Županije bili bi vizualne i konceptijski usklađeni međusobno ali i s drugim turističkim promocijskim materijalima. Dalje, važno je unaprijediti promociju cikloturizma kroz web stranice i mobilne aplikacije. To podrazumijeva sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Isticanje cikloturizma na stranicama svih turističkih zajednica na području Županije s imidž fotografijama, tekstom i kartografskim prikazom - Unapređenje web portala za cikloturizam u Krapinsko-zagorskoj županiji (www.zagorjebike.com.hr) sa svim potrebnim informacijama kroz pregledno definirane izbornike (npr. staze, smještaj, ugostiteljstvo, manifestacije, aktualna ponuda, servisi i usluge, korisne informacije i sl.) - Nadogradnja mobilne aplikacije za cikloturizam <p>Sve elektroničke verzije materijala trebaju biti vizualno i konceptijski usklađene međusobno kao i s tiskanim materijalima (logo, boje, slova, poruke i dr.) kako bi se postigli što bolji sinergijski učinci.</p>

Područje obuhvata:	Područje cijele Županije (sve turističke zajednice u Županiji)
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Turističke zajednice u Županiji u suradnji sa jedinicama lokalne samouprave • Specijalizirane tvrtke za izradu promocijskih materijala
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada projektnog zadatka/koncepta • Usuglašavanje na razini Županije • Izrada materijala i distribucija • Izrada web stranica i modela ažuriranja
Vrijeme provedbe:	2018. - kontinuirano

Mjera XI. Unapređenje dodatnih usluga za cikloturiste

Cilj:	Podizanje kvalitete cikloturističkog proizvoda
Opis:	<p>Raspoloživost, dostupnost i raznolikost dodatnih usluga za cikloturiste upućuje ovaj segment gostiju na specijalizaciju destinacije i brigu o njihovim potrebama. Dvije važne komponente ponude su bike-sharing sustavi i ponuda specijaliziranih agencija, odnosno, destinacijskih menadžment kompanija.</p> <p>'Bike-sharing' sustav je sve popularniji u destinacijama koje potiču lokalno stanovništvo na smanjenje korištenje ostalih vrsta prijevoza, koje žele podići svijest o potrebi čuvanja okoliša, njegove zdravog stila života te općenito kvalitete života lokalnog stanovništva. Takav sustav izuzetno je zanimljiv i gostima koji mogu obilaziti atrakcije koristeći bicikl i time dobiti određenu novu 'dimenziju' uklapanja u lokalni stil života. S obzirom na gradove i općine u Krapinsko-zagorskoj županiji i njihove udaljenosti 'bike-sharing' sustav bio bi zanimljiv za povezivanje Krapinskih i Tuheljskih Toplica, te Gornje i Donje Stubice i Stubičkih Toplica. To bi podrazumijevalo dogovor lokalnih samouprava gradova i općina i pronalazak zajedničkih interesa kao i organizacijski i financijski održivog modela.</p>
Područje obuhvata:	<ul style="list-style-type: none"> • Krapinske Toplice • Tuheljske Toplice • Gornja Stubica • Donja Stubica • Stubičke Toplice • Potencijalno drugi gradovi i općine u Županiji
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Jedinice lokalnih samouprava • Sustav turističkih zajednica
Aktivnosti:	Bike-sharing sustav

	<ul style="list-style-type: none"> • Istraživanje interesa za bike-sharing sustav • Dogovor lokalnih samouprava oko povezivanja te formiranje modela partnerstva • Uspostava bike-sharing sustava i njegova promocija lokalnom stanovništvu i turistima
Vrijeme provedbe:	<ul style="list-style-type: none"> • 2019. - kontinuirano

7.3. OPERATIVNA STRATEGIJA ZA PODIZANJE KVALITETE LJUDSKIH RESURSA

Mjera XII. Edukacija dionika o važnosti razvoja biciklizma i cikloturizma

Cilj:	Podizanje svijesti lokalnog stanovništva o biciklizmu i mogućnosti cikloturizma u Županiji
Opis:	<p>Iako biciklizam ima dugu tradiciju u Krapinsko-zagorskoj županiji današnji rastući trend korištenja bicikala u svakodnevnom životu u Europi te kontinuiran rast potražnje za cikloturizmom predstavlja temu o kojoj je važno pričati među lokalnim stanovništvom, dionicima koji utječu na javno mnijenje kao i onima koji stvaraju ukupnu turističku ponudu.</p> <p>Zbog toga je važno poduzimati aktivnosti internog marketinga kroz lokalne medije (tisak, radio, televizija), web i društvene mreže te organizirati radionice/seminare o temi cikloturizma, putem kojih bi se dionici upoznali sa specifičnostima ovog proizvoda, trendovima, mogućnosti razvoja u Krapinsko-zagorskoj županiji, obilježjima potrošača, mogućnostima promocije i prodaje i dr.</p> <p>Za suradnju s lokalnim medijima važno je raspolagati bazom tih medija, organizirati događanja, koristiti press materijale (npr. 'press release' pripremiti kod realizacije nekog projekta ili događanja vezanih uz cikloturizam), objavljivati novosti (primjerice, plasiranje informacija o ovome dokumentu) i intervju kako bi cikloturizam bio što više zastupljen u medijima. Tome može pridonijeti i zaseban dio na web stranicama Županijske turističke zajednice namijenjen internoj javnosti gdje se mogu dati informacije o zadnjim trendovima, informacije o primjerima dobre prakse, kretanja u okruženju i slično.</p> <p>Aktivnosti internog marketinga za cikloturizam i biciklizam provode nositelji razvoja turizma i općenito razvoja društvenog i općeg standarda tj. turističke zajednice i lokalne samouprave. Dalje, vezno uz aspekt</p>

	sigurnosti biciklista u prometu, u aktivnosti internog marketinga kao i edukaciju posebno je važno uključiti Ministarstvo unutarnjih poslova.
Područje obuhvata:	Cijeli prostor Krapinsko-zagorske županije
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Sustav turističkih zajednica • Jedinice lokalne samouprave • Edukativne ustanove • Mediji • MUP
Aktivnosti:	Izrada plana aktivnosti internog marketinga Provedba i monitoring aktivnosti
Vrijeme provedbe:	2018. - kontinuirano

Mjera XIII. Obrazovanje certificiranih biciklističkih vodiča i/ili pratitelja

Cilj:	Podizanje kvalitete cikloturističke ponude i privlačenje većeg broja cikloturista
Opis:	<p>Vođenje turista predstavlja iznimno važan dio cjelokupnog turističkog proizvoda, a u slučaju cikloturizma zahtjeva dodatna specifična znanja i vještine. Osim ugodne vožnje na biciklu i lijepe prirode cikloturisti traže posebitosti prostora, priče, atrakcije, lokalnu hranu i sve što im može obogatiti doživljaj. Tu veliku ulogu imaju upravo znanja specijaliziranih biciklističkih vodiča i/ili pratitelja. Zbog toga je važno u Županiji raspolagati bazom cikloturističkih vodiča/pratitelja za ovaj turistički proizvod.</p> <p>Tečajevi bi, među ostalim, trebali sadržavati sljedeće teme:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O biciklu - osnovne glavne dijelove bicikla i njihovu vrstu i namjenu (npr. upravljač ili volan, vilica bicikla, lulica, mjenjač i kočnice, pogon, prijenosi, zupčanici i lanac, sjedalo (ili sic) i sic štanga, kotači, zračnice i gume, s dodatkom opreme za bicikliste, oprema vodiča/pratitelja i osnova servisa), • O osnovama sportske fiziologije i prehrani biciklista i cikloturista (prednosti i mane prehrane, različiti glavni izvori energije u ljudskom tijelu /ATP, ugljikohidrati, proteini, masti, tekućine i elektroliti, minerali/, izdržljivost i rehidracija/dehidracija, energetske i nutritivne zahtjeve, metabolizam, živčani sustav, mišići i mišićna vlakna, prosječna energetska potrošnja kod biciklista, hipoglikemija i razina glukoze u krvi, sportski, energetske, zdravi menu, itd.),

- Prva pomoć na terenu - najčešće moguće biciklističke nezgode i ozljede, pravilna reakcija i sanacija,
- (lakše ozljede - kontuzije, rane, udarci, ogrebotine; teže ozljede - vanjsko krvarenje, unutarnje krvarenje, iščašenje, uganuće, prijelomi; imobilizacija; ozljede glave i mozga, ozljede kralježnice, reanimacija; prva pomoć kod ostalih nezgoda u prirodi (ugriz zmije, pauka, pregrijavanje, pothlađivanje, dr. i brojevi Hitne službe),
- Orijehtacija (snalaženje) u prostoru, kartografija i GPS tehnologija, vrste uređaja i namjena (najčešće korištene karte u biciklizmu, podloga za planiranje i analizu vožnji na terenu, osnovni softvare i rad s aplikacijom, osnovne karakteristike i funkcije GPS uređaja i glavni proizvođači, baterije i autonomija uređaja, GPS točke na putu, POIs - zanimljive lokacije, ruta, trag ili trasa, snimanje tragova na terenu, visinski profil, itd.),
- Priprema itinerera, planiranje i provjera izvedbe putovanja,
- Etika i pravila ponašanja pratitelja/vodiča,
- Kratka povijest biciklizma u Hrvatskoj,
- Praktični dio - poligon vježba i servis vježba, GPS u praksi.

Područje obuhvata:	Cijeli prostor Krapinsko-zagorske županije
Dionici:	<ul style="list-style-type: none"> • Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH • Ministarstvo turizma • Županija Krapinsko-zagorska • Turistička zajednica Krapinsko-zagorske županije
Aktivnosti:	<ul style="list-style-type: none"> • Izrada baze svih licenciranih vodiča i pratitelja u Županiji • Istraživanje interesa za stjecanjem znanja i vještina za vodiče i pratitelje u cikloturizmu • Organizacija edukacije u suradnji s edukativnom ustanovom, prema programima odobrenim od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske • Izrada baze licenciranih vodiča i pratitelja u cikloturizmu • Distribucija informacija svim zainteresiranim dionicima u turizmu
Vrijeme provedbe:	2018. i 2020.

8. PLAN IMPLEMENTACIJE

STRATEGIJE/MJERE		2017. (IX-XII)	2018.	2019.	2020.
RAZVOJ RUTA I CIKLOTURISTIČKE INFRASTRUKTURE					
I.	Kreiranje državne rute I. reda - Zagorska ruta (sjever-jug) 42 km				
	Obilježavanje rute				
	Uređenje biciklističke staze uz rijeku Krapinicu u Krapini (400 m) od Muzeja Krapinskih neandertalaca do Gajeve ulice				
	Uređenje biciklističke staze uz rijeku Krapinicu u Krapini od središta grada do odvojka za Bobovje (1 km)				
	Uređenje biciklističke veze od središta Zaboka do dvorca Gjalski (3 km)				
II.	Kreiranje rute II. reda Zapad-Istok (58km)				
	Obilježavanje rute				
	Uređenje biciklističke trake na cesti D-205 u Kumrovcu (300 m)				
	Prekrivanje tvrdom makadamskom podlogom kolskog puta Vučak - Selnica (1,3 km)				
	Uređenje 1,6 km biciklističke trake na državnoj cesti D-307 u Humu Bistričkom				
III.	Kreiranje kružne županijske rute (163 km)				
	Obilježavanje rute				
	Uređenje 1,3 kilometara biciklističke trake na cesti D-35 između Očure i Novog Golubovca				
	Uređenje 2,5 kilometara biciklističke trake na cesti D-307 kroz grad Donju Stubicu				
	Uređenje 1,3 kilometara biciklističke trake na cesti D-205 između Klanjca i Zelenjaka				

	Uređenje tvrde podloge ili asfaltiranje ceste Sekirovo Selo - Šagudovec (1,1 km)				
	Uređenje tvrde podloge i asfaltiranje strmih dionica ceste Klanjca - Kraljevec na Sutli preko Svetog Florijana (2,2 km)				
IV.	Kreiranje veznih ruta Krapina-Macelj i Sutla (33 km)				
	Obilježavanje rute Krapina - Macelj (13 km)				
	Obilježavanje rute Miljana - Hum na Sutli (20 km)				
V.	Obilježavanje i unapređenje lokalnih ruta za rekreativne bicikliste na odmoru i/ili izletu u Županiji i touring bicikliste				
VI.	Kreiranje ruta, bike parkova i ostalih sadržaja za brdske (MTB) bicikliste				
VII.	Razvoj odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste				
RAZVOJ I PROMOCIJA CIKLOTURISTIČKOG PROIZVODA					
VIII.	Razvoj i certificiranje smještajne ponude, unapređenje ugostiteljskih sadržaja i izleta za cikloturiste				
IX.	Razvoj informativnih i interpretativnih sadržaja				
X.	Unapređenje promocijskih aktivnosti i materijala				
XI.	Unapređenje dodatnih usluga za cikloturiste				
PODIZANJE KVALITETE LJUDSKIH RESURSA					
XII.	Edukacija dionika o biciklizmu i cikloturizmu				
XIII.	Obrazovanje certificiranih biciklističkih vodiča i/ili pratitelja				

**REPUBLIKA HRVATSKA
KRAPINSKO – ZAGORSKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA**

KLASA: 334-01/17-01/07
URBROJ:2140/01-01-17-
Krapina,_____ 2017.

Na temelju članka 17. Statuta Krapinsko-zagorske županije (“Službeni glasnik Krapinsko- zagorske županije”, broj: 13/01, 5/06, 14/09, 11/13 i 26/13-pročišćeni tekst), **Županijska skupština Krapinsko-zagorske županije**, na 4. sjednici održanoj dana _____ 2017. godine donosi

ZAKLJUČAK

- I. Usvaja se Operativni plan razvoja cikloturizma Krapinsko – zagorske županije.
- II. Akt iz točke I. ovog Zaključka nalazi se u pravitku i čini sastavni dio ovog Zaključka.

**PREDSJEDNICA
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE**
Vlasta Hubicki, dr.vet.med.

DOSTAVITI:

1. Ured župana,
2. „Službeni glasnik Krapinsko-zagorske županije“, za objavu,
3. za prilog zapisniku,
4. za Zbirku isprava,
5. Pismohrana.